

SZABADTÉRI TÁNCESZTEK A VÁRKERT BAZÁRBAN

TÁNCBAZÁR

2018. július 13–20.

13
péntek
20.30
VÁRKERT BAZÁR – ÖNTÖHÁZ UDVAR
MAGYAR RAPSZÓDIA
HUNGARIAN RHAPSODY
Magyar Állami Népi Együttes
Az előadás után tánctanítás

14
szombat
20.30
VÁRKERT BAZÁR – ÖNTÖHÁZ UDVAR
FLAMENCO SOUL
Soul – Suena – Szól – Sol
FlamenCorazonArte Táncszínház
Az előadás után tánctanítás

15
vasárnap
20.30
VÁRKERT BAZÁR – ÖNTÖHÁZ UDVAR
MAGYAR RAPSZÓDIA
HUNGARIAN RHAPSODY
Magyar Állami Népi Együttes
Az előadás után tánctanítás

16
hétfő
20.30
VÁRKERT BAZÁR – ÖNTÖHÁZ UDVAR
SPIRIT OF HUNGARY
(MAGYAR LÉLEK)
Magyar Nemzeti Táncegyüttes
Az előadás után tánctanítás

17
kedd
20.30
VÁRKERT BAZÁR – ÖNTÖHÁZ UDVAR
SZERELEMKERT
LOVE GARDEN
Duna Művészegyüttes
Az előadás után tánctanítás

18
szerda
20.30
VÁRKERT BAZÁR – ÖNTÖHÁZ UDVAR
TÁNCRAPSZÓDIA
DANCE RHAPSODY
Magyar Nemzeti Táncegyüttes
Az előadás után tánctanítás

19
csütörtök
20.30
VÁRKERT BAZÁR – ÖNTÖHÁZ UDVAR
FALUSI SZÍNEK
RURAL COLOURS
Fitos Dezső Társulat
Az előadás után tánctanítás

20
péntek
20.30
VÁRKERT BAZÁR – ÖNTÖHÁZ UDVAR
A TÁNCOLÓ KARMESTER
THE DANCING CONDUCTOR
Autentikus flamenco előadás Andaluziából
érkező vendégművészekkel
Authentic Flamenco Performance with Guest
Artists from Andalusia
FlamenCorazonArte Táncszínház
Az előadás után tánctanítás

BUDAPESTI PREMIER

www.tancszinhaz.hu

Jegyinformáció:

(06 1) 201 4407

Ingyenesen hívható zöld szám:

(06 80) 10 44 55

Az előadásokat rossz idő esetén a Várkert Bazár
Multifunkcionális termében tartjuk meg.
In case of bad weather, our performances
will be held in the Multifunctional
Hall of the Royal Garden Pavilion.

Nemzeti
Táncszínház

VÁRKERT
BAZÁR

nka
Nemzeti Kulturális Alap

ÉLETJELEK

- 7 TÁNC VILÁGNAPI DÍJZÓTFYAK – 2018
33 HARGITA NEMZETI SZÉKELY NÉPI EGYÜTTES

NÉGYSZEMKÖZT

- 4 KEZÜNKBE ADTAM A SORSUKAT!
– INTERJÚ LŐRINC KATALINNAL
16 ÖSSZENÉYZÜNK, ÉS HAGYTUK ÁRAMLANI A ZENÉT
– INTERJÚ BALÁZS JÁNOSSEL
31 AZÉRT A SAJÁT SZÍNHÁZTEREM MŰNYZIK...
– INTERJÚ ZSURÁFSZKY ZOLTÁNNAL

TANULMÁNY

- 34 KÖREGRÁFUSOK FÓKUSZBAN – SÁNDOR ILDIKÓ
TÁNC ÉS MÉDIA
30 HÁROM TÁNC
BOLSOJ BALETT 2018/19. ÉVAD ELŐADÁSAI AZ URÁNIÁBAN
38 KÖNYVAJÁNLÓ
LŐRINC GYÖRGY ÉLETMŰVE,
DARIDA VERONIKA: ELTÉRŐ SZÍNTEREK,
GRAMOFON

LÁTTUK

- 8 TÁNCPRÓFECIÁK A 21. SZÁZADBAN
– DEMUTATÓK AZ IMRE ZOLTÁN PROGRAM KERETÉBEN
12 A HOLTAK ELTEMETÉSÉNEK JOGA
– ANTIGONÉ, GYŐRI BALETT
14 KULCS A SZERELEM ÉRTELMEZÉSÉHEZ
– PIANOPLAYS, GYŐRI BALETT
18 GYÉMÁNTOK ÉS KAVICSOK
– FÖLDI BÉLA: FOOTSTEPS, LEO MURJÓ: DIAMOND, PÉCSI BALETT
21 TESTEK PÁRBEZÉDE
– VIBRATION, GÓBI RITA – RYUJI YAMAGUCHI
22 SZÜLETÉS NAP EGY PIROS FOTELBEN, AVAGY MINDENNAPI TRAGÉDIÁINK
– EMBERI TRAGÉDIA, GGTÁNC EGER
24 ZUHANJON LE HOZZÁM, AZTÁN MAJD FELEMELM – SAJÁT MAGAM...
– JULIE KISSASSZONY, MISKOLCI BALETT
26 AZ ITT ÉS MOST BIOGRÁFIÁJA
– AUTOBIOGRAPHY, COMPANY WAYNE MCGREGOR
28 KISCSOPORTOS HATTYÚK TAVA
– A HATTYÚK TAVA, KASSAI ÁLLAMI SZÍNHÁZ BALETT – TÁRSULATA
36 KALOTASZEG ESSZENCIÁJA
– SZERELMŰNK, KALOTASZEG, DUNA MŰVÉSZEGYÜTTES

SZERZŐINK BOLVÁRI – TAKÁCS GÁBOR | DOROGI KATALIN | HEZSÓ ISTVÁN | KOVÁCS PÉTER | LŐRINC KATALIN | MACHER SZILÁRD
MARX LAURA | NEUMANN ILONA | PÉLI NAGY KATA | RÉFI SZUSZA | SÁNDOR ILDIKÓ | SÁROSI EMŐKE

TÁNCMŰVÉSZETI PROGRAMNAPTÁR ÉS FESZTIVÁLOK 2018. II. FÉL ÉV

TÁNCBAZÁR

► Budapest, Várkert Bazár
– Öntőház udvar,
2018. július 13–20.

KESZTHELYI
TÁNC PANORÁMA

► Keszthely, Balaton Színház,
2018. szeptember 13–15.

XII. PÉCSI NEMZETKÖZI
TÁNC TALÁLKOZÓ

► Pécs, Pécsi Nemzeti Színház,
Kodály Központ,
Cella Septichora,
2018. szeptember 14–19.

ERDÉLYI
TÁNC HÁZ TALÁLKOZÓ

► Székelyudvarhely,
2018. szeptember 14–16.

VII. EGRI STÚDIÓSZÍN-
HÁZI TÁNC FESZTIVÁL

► Eger, Gárdonyi Géza Színház,
2018. szeptember 26–30.

CAFe BUDAPEST KORTÁRS
MŰVÉSZETI FESZTIVÁL

Budapest, 2018. október 5–21.

ERDÉLYI MAGYAR HIVATÁ-
SOS NÉPTÁNC EGYÜTTES
XIV. TALÁLKOZÓJA

► Marosvásárhely, Nemzeti
Színház, 2018. október 18–21.

INFINITE DANCE FESTIVAL

► Nagyvárad, Nagyvárad
Szigligeti Színház,
Nagyvárad Szigligeti Stúdió,
Ady Endre Líceum – Díszterem,
Nagyvárad – Főtér (szabadtér),
Árkádia Bábszínház,
2018. október 22–28.

XXX. SEPSISZENTGYÖRGYI
NÉPZENE- ÉS
NÉPTÁNC TALÁLKOZÓ

► Sepsiszentgyörgy, Sepsi Aréna,
2018. november 9–10.

7. SISSI ŐSZI TÁNC HÉT
– SÓT7

► Budapest, Bethlen
Téri Színház,
2018. november 17–23.

Kezükbe adtam a sorsukat! – interjú Lőrinc Katalinnal

Dorogi Katalin interjúja

Fotó: Gordon Eszter

TAVASSZAL JELENT MEG AZ ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR KIADÁSÁBAN A STUDIA THEATRICALICA SOROZATBAN LŐRINC KATALIN (HARANGOZÓ GYULA-DÍJAS, A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG BRONZ ÉRDEMKERESZTJÉVEL KITÜNTETETT TÁNCMŰVÉSZ, KOREOGRÁFUS, ÚJSÁGÍRÓ, EGYETEMI TANÁR) A TEST MINT SZÖVEG CÍMŰ KÖNYVE, AMELY A FÜLSZÖVEG ALAPJÁN „A MOZDULATOK ALKOTTA ELŐADÁS-SZÖVEG ÉRTELMEZÉSÉNEK TEORETIKUS ÖSVÉNYEIRE VEZET”. A SZERZŐ A DOKTORI DISSZERTÁCIÓJÁNAK TÉMÁJÁT GONDOLTA TOVÁBB, KIEGÉSZÍTVE TANÍTÁSAI SORÁN SZERZETT TAPASZTALATAIVAL. EZZEL EGYÜTT A MAGYAR TÁNCMŰVÉSZETI EGYETEMEN AZ UTÓBBI KÉT ÉVBEN SZINTE „FORRADALMI” VÁLTOZTATÁSOKAT HAJTOTT VÉGRE A MŰVÉSZKÉPZŐ MODERN TÁNC SZAKIRÁNYÁNAK OKTATÁSÁBAN.

Hogy mi a testbeszéd, azt az utóbbi évtizedekben – a népszerűsítő ismeretterjesztő kiadványoknak köszönhetően – az átlagember is tudja. De a test mint beszéd, ezt hogyan értelmezzük?

Ezzel kapcsolatban szerettem volna tisztázni egy csomó félreértést. Mert a hétköznapi kommunikációban elfogadott, konszenzusosan mindenki számára kódolható gesztus a testbeszéd. De én nem erről beszélek. A Csipkerózsika-előadást hozom fel példának a könyvben: azt nagyon értjük, mert ismerjük a mesét, ott vannak a jelmezek, mindenkiről tudjuk, hogy kicsoda. De mit közölne akkor, ha nem tudnánk a történetet, nem lenne zene, sem jelmez, mindenki próbaruhában mozogna, forogna, emelné fel a lábát arabeszkebe... Tehát ha leválasztom a testbeszédről, és magának a testnek a rezdüléseiből indulok ki. És itt jön a következő kérdés: a nézőn kívül, aki látja a darabot, mit érez maga az előadó? Valóban azt kapja-e a befogadó, ami az előadó szándéka volt, vagy valami egészen más? Egy előadáson energiák áramlanak az egyik embertől a másikig, s ezeknek a rezgészáma olyan, mint az ujjlenyomat, mindenkinél más. A Csipkerózsika esetében a műsorfüzetben ismertetik, hogy mi történik: megszúrja az ujját és így tovább, a néző sorvezetőt kap ahhoz is, hogy mit kell éreznie. De ha nincs érzelmi-értelmezési irányító? Elhatároztam, hogy megpróbálom megfigyelni saját magamat, mi történik velem belül, ha mozgok. Sokan írnak, filozófu-

sok, esztéták, antropológusok, irodalomtörténészek, színház- és táncművészek erről a témáról (igaz, magyar nyelven kevesen). A kortárs filozófia fő fókusza a test, de az, hogy táncos is legyen az illető, tehát ismerje a belső élményt, az ritka. Ezért gondoltam, ha már egyszerre vagyok teoretikus és táncos, akkor nézem meg belülről is ugyanazt, amit a többiek csak kívülről tanulmányoznak. Itt jegyzem meg, hogy a könyvben megadtam a videolinkeket is, amelyekre kattintva meg lehet nézni azokat a darabrészleteket, amelyeket kívülről-belülről nézve elemzek.

Mi A test mint szöveg című kötet? Tankönyv, táncművészet, filozófia vagy mindegyik egy kicsit?

Segédletnek szakkolozathoz biztos jó, közre is adtam a tanítványaimnak, mert mostanság gyakori téma a test, a meztelenség, a test története, felfogása, sokan foglalkoznak vele, ebből a szempontból jegyzetként működhet. Táncművészet annyiban, amennyiben annak is a története, hogy az adott korban hogyan kezelték a testet, hogyan fogadták be, mit tudtak vele kezdeni. De ebből a szempontból nagyon hiányos, tudniillik kizárólag olyasmivel foglalkozik, amit kívülről-belül ismerek. Így aztán teljesen kimaradt például az indiai tánc és még sok minden más, noha a keleti kultúrák nagyon fontos részét képezik az egyetem tantervének, de csak azokat vizsgálom, amelyeket tapasztalati úton kipróbáltam, mint például a tajcsit és a butoht.

A test mint beszéd mely lényeges elemekben különbözik a színpadon és az életben?

Egyértelműen a szándék és a szituáció a lényegi különbség. Van egy előadói szándék és van egy befogadói szituáció, maga ez az alaphelyzet jelenti a különbséget. Tudom úgy szemlélni az embereket, hogy a mindennapi járásuk, tartásuk számomra már performance. Egy kicsit erre alapoz a flashmob műfaj is, hogy sétálunk, járhalunk a hétköznapi emberek között, és egyszer csak hozzáadunk valamit a mozgatainkhoz, így kiválunk a tömegből. Ez egy mennyiségi kérdés is, ami aztán átcsap minőségbe, a kiindulás azonban ugyanaz, a test. Az is szerepel a könyvben, hogy mikor, mihez, milyen ideális testet tartottak szükségesnek.

Nagy örömmel fedeztem fel, hogy a könyv részletesen kitér Francois Delsarte francia zenész és kifejezéstanár módszerére, aki elsősorban a színpadi mozgást elemezte.

A módszer részletes megismerése számomra is reveláció. Annak idején érintőlegesen foglalkoztunk Delsarte-tal a táncművészeti tanulmányok során, de valószínűleg csak annyit ismertünk meg belőle, amennyihez akkor hozzá lehetett jutni. Teljesen véletlen, hogy rátaláltam Ted Shawn, az amerikai modern tánc egyik úttörőjének a könyvére (Every Little Movement. A Book about Delsarte), amelyben a szerző gyakorlatilag kivesézi, és betűről betűre elemzi ezt a rendszert. Ekkor gondoltam, hogy nézzük most meg a kutatásom tárgyát a delsarte-i szemüvegen keresztül is, mert nagyon izgalmas.

A teória és a gyakorlat összekapcsolása nemcsak a könyvet jellemzi, hanem azt a pedagógia programot is, amelyet

a Táncművészeti Egyetem modern tánc szakirányán a jelenlegi évfolyam számára az utóbbi két évben kidolgozott és bevezetett. Nemcsak külsős előadókat, koreográfusokat hívtam meg, hanem kiküldte az alma materből a diákokat szakmai gyakorlatra is különböző együttesekhez. Mi volt ezzel a célja és miért érezte ennek szükségét?

Ennek az évfolyamnak 2016-ban repertoárt tanítottam, amikor a kolléganőm, Kulcsár Noémi tanszékvezető elment szülni. Ekkor hirtelen a nyakamba szakadt az egész. Előtte nem vállaltam ilyesféle feladatot, nem akartam megint valami vezetői felelősségbe belefutni, mert a szakmai munkát szeretem. De ha már így alakult, ki is használtam, hogy megengedhettem magamnak a tantervi háló felbolygatását.

A tanterv vázát a klasszikusbalett-képzés több mint hét évtizedes mintája alapján építették fel. Csak hát a mai táncéletben, a jelenkori táncművészet alkotói terén ez nem működik. Ugyanis nem arra van szükség, hogy egy bezárt teremben sokáig, sokféle technikát tanuljanak a hallgatók, hanem képélénységre, a világra való nyitottságra. Nem az vár rájuk ugyanis, hogy ha valaki jó alaposan megtanulta a technikát, bekerül egy társulatba, és ott működni tud azzal, amit elsajátított. Most kegyetlenül a produkció világába kerül, nincsenek határozatlan időre szóló állások, státuszok, az egyik produkcióból a másikba kell beesni. Van olyan táncos, aki három-négy különböző műben próbál, és meg kell állnia a helyét. Nemcsak az egyes táncstílusokban, hanem abban is, hogy egyik esetben egy pincében kell próbálnia, aztán egy csodálatos hodályban, ami kint van valahol Üröm határában. Ezt figyelembe véve töltöttem meg – általam helyesnek tartott – tartalommal

Az MTE (Táncművészeti Intézet) modern tánc szakirányának végzős hallgatói

Fotó: Palotai Mihály

azt, ahová az van írva a tantervi keretben, hogy moderntánc-technika. A második fél évben például kéthetente más meghívott tanár tartotta ezeket az órákat: Duda Éva, Várnagy Kristóf, jöttek a Frenák-társulattól is, vagyis mai, kurrens kortárs alkotók. Ezután megfordítottam a menetirányt, és házon kívülre küldözgettem a diákokat. Néha megkérdezte a rektor úr, hogy mikor dolgoznak a növendékek, merthogy üres a terem... Igen, üres, mert vagy a Bakelitben voltak, vagy Győrben, vagy Székesfehérváron, vagy a Jurányiban, vagy a Sínben, vagy a Bethlenben – mert mindenkit kihelyeztem gyakorlókörökbe, volt, aki külföldre került sokáig. Így működött ez.

És az egyetem végül elfogadta mindezt.

Igen, mert valójában nem hágtam át semmilyen előírást. Nincs megadva, mely helyiségben kell tartani a moderntánc-technika órákat. Mindent tudtam igazolni, az óramennyiséget, a vezetett naplókat, az iktatott hiányzókat. Anyagiilag nem járt pluszkiadással, mert amit az egyik belső óraadónak adtunk volna, azt egy külső kapta meg. Olyan kivételezett helyzetben vagyok, hogy élvezem a rektor bizalmát. A repertoár nevű tantárgyat – többek között – megtöltöttem azzal, hogy nekik, saját maguknak is kellett koreografálni, vagy ha nem olyan alkat az illető, nincs erre belső igénye, akkor együtt kellett dolgoznia másokkal, de az önálló munka óráiban egymás között beosztva tevékenykedtek. Ilyen még nem fordult elő az intézmény történetében, sőt, kimondottan tiltották, hogy a növendék egyedül „randalírozzon” a teremben. Én megindokoltam, hogy kontrollálom, ellenőrzöm, tudom, mi folyik, tehát nem szabadon garázdálkodnak. A tavalyi év végi vizsga egy része már önálló koreográfiákból állt, és ott bebizonyosodott, hogy működőképes a dolog. Az intézményben az a szokás, hogy a záróvizsga műsorát szeptember elején fogadja el a Művészeti Tanács. Azt mondtam szeptember elején, hogy április végén derül ki, mit fognak előadni a záróvizsgán, ugyanis ez egy állandó, folyamatos munka, ki-ki eljár szépen a gyakorlókör helyeire, külföldre, ide-oda, és természetesen a nagyteremben is folynak tréningek, a reggeli balettóra sem maradhat el, és például a Duda Éva részét, azt a tíz percet csak a jövő héten kezdjük csinálni... Elfogadták azt is, hogy szeptemberben még nem mutatom fel a végleges műsort.

A diákok hogyan viszonyultak mindehhez? Akadt, aki azt mondta, hogy ez túl nagy teher?

Magától értetődő, hogy lelkesen fogadták, hiszen értük és miattuk csináltam. Korábban azt láttam, hogy állandóan betegek, letörtek, nem járnak be, rengeteg a hiányzás. Éreztem, hogy itt most bolygatni kell, ugyanakkor tudtam, hogy az nem működik, hogy közlöm velük: gyerekek, tessék lelkesnek lenni, miért vagytok fáradtak... Megnéztem, hol hibádzik a rendszer. A válasz a második kérdésre, vagyis hogyan bírják: iszonyatos teher van rajtuk. Beindult a gépezet, mindenféle koreográfusokat hívok hozzájuk, akik beléjük szeretnek, és viszik őket, mint a cukrot mindenfelé, ezért az iskolai munkájukon túl is rengeteget dolgoznak. Három hete nem volt hétvégéjük. Emberfeletti a teher, de csinálják, mert értelmét látják. Amikor felteszik a szokásos kérdést, hogy na, kinek van már szerződése, az a válaszom, hogy nekem meg az iskolának nem az a feladatunk, hogy szerződéshez segítsük őket, hanem hogy olyaná tegyünk ezeket a fiatalokat, akik képesek lesznek kezükbe venni a saját sorsukat, és elindulni egy olyan ösvényen, ami nekik jó. Éljenek azzal a szabadsággal és teherrel, amit én adok nekik, el kell sajátítaniuk az önálló problémamegoldás képességét, innentől én már nem szólok bele, hacsak nem kéri kifejezetten a segítségemet.

Néhány embert leszámítva iszonyú nehézséget jelentett nekik, hogy a kezükbe adtam a sorsukat. Hiszen ebben az országban sokan nem tudnak élni a szabadságukkal. Inkább jöjjön egy autokrata vezető, és mondja meg, hogy mit csináljunk, mert az ad biztonságérzetet. Hozzá kell tennem: nem erőltettem senkit, tehát akiről úgy gondoltam, hogy egy kicsit konformista, azt nem piszkáltam. Kicsit ösztökéltem, hogy vajon megmozdul-e magától, és mozdult is, tehát senki nem ragadt bele ebbe az állapotába. De vigyáztam, nehogy ebből is kötelezvény legyen, mert akkor ott vagyunk, ahol a part szakad. Ha már az is kötelező, hogy márpedig tessék önállóan megkínálni magukat... Az a „kötelező”, hogy tárja fel a saját lehetőségeit, és keressen, tapogatózzon. Ehhez mindenkinek más-más időtartamra van szüksége. Van, aki már tud élni ezzel, van, akinek még egy-két éve rá fog menni.

Fotó: Emmer László

TÁNC VILÁGNAPI DÍJAZOTTAK – 2018

MAGYAR TÁNCMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE SZAKMAI DÍJAI

AZ ÉVAD LEGJOBB VÉGZŐS NÖVENDEKE

LISZ BARBARA végzős növendék, Győri Tánc- és Képzőművészeti Általános Iskola, Szakgimnázium és Kollégium, Táncművészeti Tagozat

RÁCZ RÉKA egyetemi hallgató, Magyar Táncművészeti Egyetem, táncművész szakirány, BA moderntánc specializáció

TAKAMORI MIYU egyetemi hallgató, Magyar Táncművészeti Egyetem, táncművész szakirány, BA klasszikus balett specializáció

AZ ÉVAD LEGJOBB PÁLYAKEZDŐ TÁNCMŰVÉSZE

FÖLDI LEA Gundel Művészeti-díjas balettművész, Magyar Nemzeti Balett

KARIN IWATA táncművész, karakterszólísta, Pécsi Balett

SÁFRÁN BALÁZS Ezüstpitykés táncos és Az évad legjobb végzős növendéke (2017), táncművész, Duna Művészegyüttes

AZ ÉVAD LEGJOBB FÉRFI TÁNCMŰVÉSZE

JEKLI ZOLTÁN Kardirex- és Audi Hungaria a Táncművészeti-díjas balettművész, magántáncos, Győri Balett

KRIZSÁN DÁNIEL szabadúszó táncművész, koreográfus

BARKA DÁVID Zórándi Mária- és Junior Prima-díjas táncművész, Magyar Nemzeti Táncegyüttes

SÍK MILÁN táncművész, Budapesti Operettszínház

AZ ÉVAD LEGJOBB NŐI TÁNCMŰVÉSZE

ALIYA TANYKPAYEVA 2013/2014 és 2017/2018 Étoile-ja, Az évad legjobb női táncművésze (2015), balettművész, első karaktermagántáncosnő, Magyar Nemzeti Balett

SZIGYÁRTÓ SZANDRA táncművész, Szegedi Kortárs Balett

HETÉNYI-KULCSÁR KLÁRA A Népművészet Ifjú Mestere, Aranygyöngyös táncos, táncművész, Magyar Állami Népi Együttes

BÁNYAI MIRJAM LÉNA táncművész, Miskolci Balett

AZ ÉVAD LEGJOBB ALKOTÓJA

BOZSIK YVETTE táncművész, Kossuth-díjas, érdemes művész, koreográfus, egyetemi tanár, művészeti vezető, Bozsik Yvette Társulat

VELEKEI LÁSZLÓ Harangozó Gyula-díjas táncművész, koreográfus, művészeti vezető, Győri Balett

A TÁNCMŰVÉSZETÉRT DÍJ

PETŐ JÓZSEF világitástervező, fővilágosító, Nemzeti Táncszínház

Paed. dr. TAKÁCS ANDRÁS Martin György-, Életfa- és Csemadok Életmű-díjas, a Magyar Művészeti Akadémia Népművészeti díjas koreográfus, néptáncgyűjtő, szakíró

A TÁNCOKTATÁSÉRT DÍJ

FODORNÉ MOLNÁR MÁRTA PhD Harangozó Gyula-díjas főiskolai tanár, a Magyar Táncművészeti Egyetem Koreográfus- és Táncpedagógus-képző Intézet igazgatója

A TÁNCUDOMÁNYÉRT DÍJ

dr. BOLVÁRI-TAKÁCS GÁBOR egyetemi tanár, rektorhelyettes, Magyar Táncművészeti Egyetem

ÉLETMŰDÍJ

DOMOKOS ISTVÁN, EMKE Éghy Ghissa-díjas, táncművész, néptáncgyűjtő, alapító, koreográfus, Marosvásárhelyi Székely Állami Népi Együttes

KASZÁS ILDIKÓ érdemes művész, a Magyar Állami Operaház Örökös Tagja, balettművész, próbavezető balettmester, Magyar Nemzeti Balett

POSZTUMUSZ ÉLETMŰDÍJ

SZÉKELY DÉNES, EMKE Kacsó András-díjas folklorista, koreográfus, szólísta, tánckarvezető, művészeti vezető, pszichológus, pedagógus, koreográfus, igazgató, Marosvásárhelyi Állami Székely Népi Együttes

AZ IMRE ZOLTÁN ALAPÍTVÁNY DÍJA

ORZA CALIN, EMKE Kacsó András-díjas koreográfus, rendező, táncoktató

AZ IFJ. NAGY ZOLTÁN ALAPÍTVÁNY DÍJAI

A NAGY Alakításért hallgató díj:

DOSEK DORKA RÓZA Magyar Táncművészeti Egyetem Táncművész szakirány, BA Klasszikus balett specializáció, VIII. évfolyamos hallgató

A NAGY Alakításért díj:

BAKÓ MÁTÉ balettművész, első magántáncos, Magyar Nemzeti Balett

KOZMÉR ALEXANDRA Harangozó Gyula-, Horváth Margit- és Vécsey Elvira-, Magyar Balett és Kortárs Tánc Művészeti díjas balettművész, első magántáncosnő, Magyar Nemzeti Balett

A FÜLÖP VIKTOR TÁNCMŰVÉSZETI ÖSZTÖNDÍJ DÍJAZOTTJAI

Koreográfus kategória:

MOLNÁR CSABA táncművész, koreográfus

MOLNÁR ZSOLT Harangozó Gyula-díjas, Az évad legjobb férfi táncművésze (2012), táncművész, magántáncos, Pécsi Balett

SÁNTA GERGŐ ANDRÁS Junior Prima-díjas, Örökös Aransarkantyús Táncos, a Népművészet Ifjú Mestere, Az évad legjobb férfi táncművésze (2016), táncművész, táncari asszisztens, szólísta, Magyar Nemzeti Táncegyüttes

Kortárs tánc kategória:

FÖLDESI MILÁN táncművész, Kecskemét City Balett

JAKAB ZSANETT táncművész, Közép-Európa Táncszínház

KELEMEN PATRIK Parts Research Grant Ösztöndíjas, SEAD Scholarship Ösztöndíjas, Leonardo Mobilitás Program Ösztöndíjas, független táncművész

NAGY NIKOLETT táncművész, Kecskemét City Balett

Néptánc kategória:

GELLÉN PÉTER táncművész, szólísta, Fitos Dezső Társulat

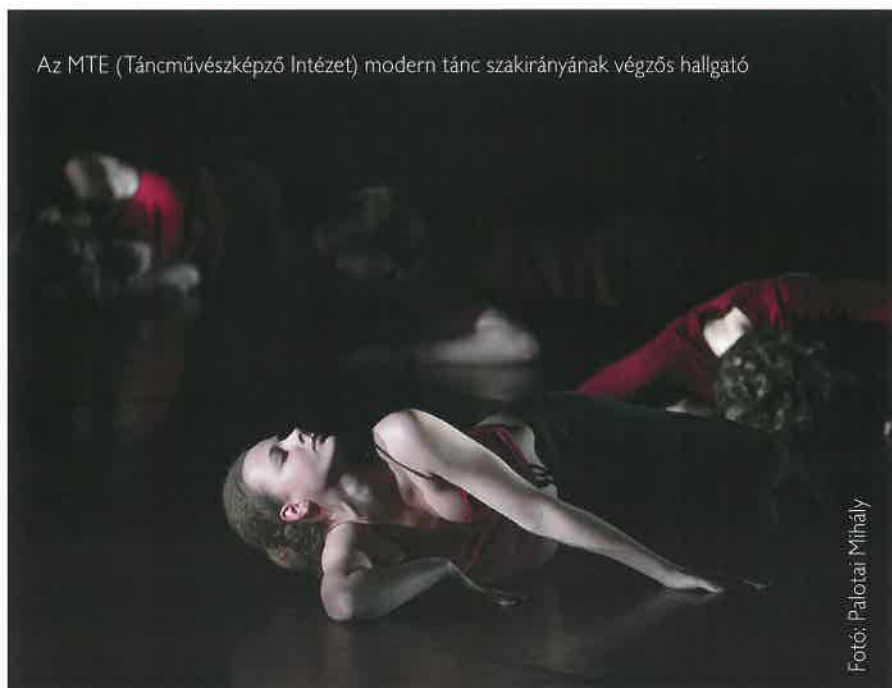
KOLUMBÁN NORBERT Az évad legjobb férfi táncművésze (2015), táncművész, Duna Művészegyüttes

SZEVERÉNYI BARNABÁS Fülöp Viktor Táncművészeti Ösztöndíjas (2015), táncművész, szólísta, Magyar Nemzeti Táncegyüttes

Táncudományok kategória

CSEPI ALEXANDRA dramaturg, művészeti koordinátor, Győri Balett

CSUZI MÁRTON W.I.S.E. / Best Associate Choreographer of the Year Award díjas (2015), táncművész, táncpedagógus, koreográfus, Duda Éva Társulat

Fotó: Palotai Mihály

Lőrinc Katalin

Az MTE (Táncművészeti Intézet) modern tánc szakirányának végzős hallgató

TÁNCPRÓFÉCIÁK A 21. SZÁZADBAN

– bemutatók az
Imre Zoltán Program
keretében

Grecsó Zoltán: Dadogó szimfónia

– 2018. május 14., Nemzeti Táncszínház, Várkert Bazár
Szeri Viktor: Melinda álma / Katonka Zoltán: Enigma
– 2018. május 16., Nemzeti Táncszínház, Várkert Bazár

Grecsó Zoltán: Dadogó szimfónia

Fotó: Jókúti György

A 2017-BEN LÉTREHOZOTT IMRE ZOLTÁN PROGRAM JELENTŐS HÁTTÉRTÁMOGATÁSÁVAL SORRA MUTATKOZNAK BE A PÁLYAKEZDŐ KOREOGRÁFUSOK. A NEMZETI TÁNC SZÍNHÁZ TAVASZI IZP-ESTJEI KÖZÜL HÁROM PREMIER MÁR IGAZOLTA, HOGY EGY FIATAL ALKOTÓGENERÁCIÓ ÚJ TEREKET ÉS PERSPEKTÍVÁKAT KÉPES KÍNÁLNI A BEFOGADÓK SZÁMÁRA. GRECSÓ ZOLTÁN A MAGÁRA HAGYOTT EMBER PANASZÁT FOGALMAZZA MEG, SZERI VIKTOR A SZÉLSŐSÉGES GESZTUSOK ÉS AZ ÖNMAGUNKRA TALÁLÁS FÁJDALMAS ÚTJÁT TÁRJÁ ELÉNK, KATONKA ZOLTÁN PEDIG AZ EMBEREK KÖZTI KOMMUNIKATÍV VISZONYOK GÁTJAIIRA ÉS LEHETŐSÉGEIRE REFLEKTÁL.

Szöveg: Kovács Péter | Fotók: Jókúti György, Mészáros Csaba

Grecsó Zoltán Dadogó szimfónia című darabja már műfaját tekintve is kérdéseket vet fel, hiszen a koreográfus Eötvös Péter Oratorium balbulum című zeneművének librettóját használta fel, amit Esterházy Péter írt. A szöveg ihlető forrása egy 9. századi bencés szerzetes, Dadogós Notker költő és zenész alakja, aki a darabban dadogó prófétaként jelenik meg. A mű kórusa így emlékezik meg róla: „A dadogó a jövő embere / a jövő idő az ő jelene. / A dadogó beszélni fog – amikor beszél / mondani fog valamit – amikor mond valamit”. Az oratórium a bibliai keretet ötvözi a jelenkori traumákkal, a New York-i Világkereskedelmi Központot ért szeptember 11-i támadással, a határkerítések épülésével vagy épp az 1914-ben kezdődő első világháborúval, miközben ott pulzál az alapkérdés: „Ember-e az ember hiánya?” Grecsónak ez a két zseni által jegyzett mestermű szolgált ihletforrásként, a kizökkent idő, a transzcendenstől megfosztott ember kétségbe-

esett víziója bontakozik ki már a darab kezdő pillanatában is. A színpad hátterében megjelenő, vetített kép – amely kört és háromszöget mintáz – elkezdi egyre jobban vibrálni, remegni, végül szétesik. A kör mint a tökéletesség reprezentációja és a háromszög mint a Szentháromság keresztény jelképe olyan szimbólumok, amelyek a nyugati kultúra integráns részei, szétesésük pedig jelenkori folyamatokra reflektál. Ez a jelentés erősödik a koreográfia későbbi pillanataiban is, ahol a táncosok mögött megjelenő kereszt alakja pulzálást követően szétrobban. Noha érthető e szimbólumok használata, de néha túlzottan is didaktikusan közvetíti a darab mondanivalóját.

A koreográfia vizuális nyelvének fontos részét képezi a szereplők öltöazete. A testhez tapadó, a szívárvány különböző színeiben pompázó kezeslábasok teljesen beborítják a táncosokat, egyedül

az arcot és a lábfejeket hagyják szabadon. Egyszerre teremtenek játékoságot a színek által, ugyanakkor elfedik a benne lévő embert, látszattá, s bizonyos értelemben börtönné válnak. Nem véletlen, hogy a záróképben megszabadulnak a ruháktól, előbújnak, kibontakoznak a személyiségek – vagyis végső soron kiszabadulnak a börtönből.

Hogy mi is ez a börtön, annak értelmezésére a mű szabad teret ad a nézőnek. A főként klasszikus zenére épülő koreográfia közép-pontjában a befogadás, a közösség és a kitaszítás, illetve kitaszított-ság élménye áll. A túlhajszolt periodicitással ismétlődő mozdulatsorok a szélsőséges mintázatait tárják elénk: a könnyed lejtésekkel és az arcukon földöntúli mosollyal lépdelő táncosok egy hirtelen zenei váltásra agresszívvé, dühössé, feszültté válnak. Nincs átmenet, egy impulzus kell csupán, hogy az állati én – amely gyilkolásra kész – előtörjön mind az egyénből, mind pedig a közösségből. A koreográfia e kortünetet érzékenyen ragadja meg, s a nézőt e megoldás az első két-három alkalommal elementáris erővel lepi meg és rettent el. Tizenötödször viszont már csak enyhe fásultsággal, közönyösséggel regisztráljuk a váltást – lehet, hogy érdemesebb lett volna a kevesebb több elvét érvényesíteni ennek alkalmazásakor. A vetkőzés pillanata a zárásban egyúttal a megtisztulás is: az autentikus és etikus útnak elengedhetetlen feltétele az önmagukra találás, az egyén önnön börtönéből való kiszabadulása. Grecsó darabjának gondolata vitathatatlanul fontos – a periodikus elemek túlzott alkalmazása viszont gyengíti a koreográfiát, az elementárisnak ható megoldások mögött több helyen kikandikál a tanítási akarás imperatívusza. A mozdulatok állandó ismétlődésének túlzott jelenléte sokkal inkább eltávolítja a nézőt attól, amihez igazán közel kellene hoznia. A túlzott dadogás pedig gátja lehet a megértésnek, vagy Esterházy darabjával szöve: „Kö-kö-kö-kö-kö-közhely”.

Prófécia a jelenről: groteszk kacagás és görcsös zokogás

Míg Grecsó koreográfiája a szimfónia műfaját transzformálja át a kortárs tánc terébe, addig Szeri Viktor Melinda álma című darabja a trash (szappan) opera világába kalauzolja el a nézőt, ahol a táncosok a mozgás kifejezőeszköze mellett időnként a zongorához is leülnek, vagy épp basszusgitárt fognak, és énekelnek. Mint ha a wagneri Gesamtkunstwerk (vagyis összművészet) öitene tette a 21. században, mérhetetlenül groteszk és alkoholmámoros formában a fiatalok szubkultúrájában. A 2000-es évek legendás előadásának, Kovács Gerzson Péter Bankettjének kortárs továbbgondolása, aktualizálása, értelmezése jelenik meg a színpadon, ahol immár elmosódnak a nemek határai, ahol a férfiak (?) magas sarkúban keresik önmagukat, ahol a tudatmódosítók eufóriája egyaránt okoz groteszk kacagást és görcsös zokogást. A táncosok pedig egyszerre lesznek egy képzelet fesztivál nézői, ahol repülnek az ásványvizes üvegek, spriccel a tejszínhab a testre, és egy kezdő zenekar tagjai, akik rácsodálkoznak a hangszerekből előtörő hangra, hogy aztán látszólagos esetlenségeik mégis egységes dallammá álljanak össze. Nem más ez, mint a jelen próféciája, az elveszett ember segélykiáltása, amely csak bizonyos pillanatokban tör elő, mert eltompítja az alkohol, a bulizás mámor.

Szeri Viktor koreográfiája végtelenül friss és (ön)ironikus. Egy fiatal táncos-alkotó tükre, amely nemcsak saját generációjának fájdalmait és önkeresését tükrözi, hanem a 21. századi ember magára hagyottságának minden nehézsége előtör belőle. Mert a kor embere keresi önmagát. Mind a hagyományokon, mind embertársain keresztül. És ebben a lehetőségek széles spektruma áll előtte. Ugyanúgy egy rockzenekar képében, mint a zongora előtt ülve.

Katonka Zoltán: Enigma

Fotó: Mészáros Csaba

egy klasszikus darab játszása közben vagy épp egy kínai sárkány-maszk mögé bújva. Jól látható módon az előadás kilép a hermetikus tánc keretei közül, és sokkal inkább egyfajta zenés mozgás-színház terében bontja ki az emberi viszonyok legkülönbözőbb aspektusait. A közösségből való kirekesztés, kitaszítottaság élménye ugyanúgy megfogalmazódik, mint az egymásra találás, a nemek közötti különbözőségek felbomlása. Noha a cím álmra utal, az apró helyzetek sorozatában nem nehéz felfedezni napjaink valóságát. Azt a kétségbeesett igyekezetet, amellyel az egyén az egyedüllét próbálja elkerülni, hiszen ha nem sikerül, kénytelen önmagával szembenélni. Az önmagunkra találás pedig sokszor a pokoljárással egyenértékű. Az előadás nagy erénye, hogy mérhetetlen nagy közvetlenséggel és hitelességgel tárja elénk a keresés útját, a kétségbeesett kapaszkodás tárházát és a felejtés görcsösségét. De a legnagyobb erénye, hogy túlmegy ezen, és van bátorsága a valódi katarzisz pillanatát is felvillantani, ezáltal pedig rámutatni az alagút végén egyre intenzívebb fény jelenlétére. Mer mélyre vinni és mer a magasba emelni. Végtelenül emberi koreográfia és emberi pillanatok sokasága. Egy igazi, őszinte Mű. Prófécia a jelenről.

Táncművészet az emberi kapcsolatok rejtélyéről

Katonka Zoltán Enigmája az emberi kapcsolatokban jelenlévő rejtély különféle aspektusait tárja elénk. Maga a szó eredeti, ógörög jelentésében rejtvényt, rejtélyt jelent, technológiatörténeti vonatkozásban pedig az 1920-as években kifejlesztett első mechanikai rejtjelező neve. A koreográfus mindezen jelenségeket az emberi kapcsolatok aspektusaira fordította át. A három férfi és három női táncos által előadott mű a forgás metaforájának és fizikai dimenzióinak sokszínűségét tárja a néző elé a lírai darab terében. Az Enigma rendkívül jó ritmusérzéssel felépített egész, amelyben nincs megállás, mind az emberi élet, mind pedig a kapcsolatok állandó körforgásban létez-

nek. Noha egyfajta hermetikus térben vagyunk, a táncosok öltözéke sem elsősorban napjaink kultúráját idézi, a darab mögött meghúzódó kérdések és válaszok sorozata végtelenül jelenkori. Abban a korszakban, amelyben az emberi kommunikáció egyre intenzívebben a technizáltságra van utalva, ahol az internet médiuma sokszor digitális forgótárcsaként inkább gátolja, mint elősegíti a valódi beszélgetés kialakulását, e koreográfia érzékeny táncművészetként mutat rá a beszélgetés hiánya okozta sebekre. A táncosok egymásba forgó mozdulatsorai egyaránt jelenítik meg a megértés lehetőségeit, ugyanakkor a meg nem értés okozta feszültségeket és a kitaszítottaság fájdalmait. Szinte érezzük azokat a falakat, amelyeket a táncosok egymással szemben építenek fel, amelyek sokszor áttörhetetlenek, majd a legváratlanabb pillanatokban leomlanak, hogy önnön pusztulásukban lehetővé tegyék a valódi találkozásokat. Külön kiemelendő a koreográfiában megjelenő fluid mozdulatsorok végtelen folyamata, amely az Enigmát egy mágikus folyó örvénylő hullámaivá transzformálja – mindez a táncosok tūpontos mozgássorozata által teremtdők meg. Míg a Melinda álma a direkt módon túlhúzott helyzetképekkel szembesíti a nézőt, addig Katonka Zoltán darabja a finom gesztusok, az apró mozdulatok retorikai erejére épít – táncnyelvükben lévő különbségeik ellenére erejük, mondanivalójuk egyaránt erőteljes és hiteles.

Az Imre Zoltán Program által támogatott három előadás közös jegye, hogy – noha különböző módon – az ember világban való létezésének különféle aspektusaira kérdeznak rá. Kortárs táncpróféciák, amelyek sajátossága, hogy nem a jövőre vetik tekintetüket, hanem a jelen perspektívájában fogalmazódnak meg. Olyan kérdéseket és válaszlehetőségeket villantanak fel, amelyek új tereket, távlatokat nyitnak a befogadók számára, illetve szembesítenek minket az életúton járás minden örömeivel és fájdalmával.

Fotó: Mészáros Csaba

CAFE BUDAPEST 2018 – TRIPLE DANCE, MOEDER, NOÉ

A kortárs művészet meghatározó alkotóival, izgalmas köztéri programokkal, bemutatókkal készül az ősze a 27. CAFé Budapest Kortárs Művészeti Fesztivál, a régió egyik legfontosabb ösztönművészeti eseménysorozata 2018. október 5–21. között. A Magyar Nemzeti Balett Triple Dance bemutatója október 12-én lesz a Müpa Fesztivál Színházában. Johan Inger Walking Mad, Sharon Eyal Bedroom Folk és William Forsythe A tökéletesség szédítő ereje című koreográfiát mutatja be a társulat.

2018–19, MISKOLCI BALETT: ÁLOM LUXUSKIVITELBEN ÉS SZENTIVÁNEJI ÁLOM

A Miskolci Nemzeti Színház 195. évadában két táncelőadás is szerepel. A Casablanca hatalmas sikere után ismét egy emblemikus film elevenedik meg a színpadon, ezúttal az amerikai Truman Capote 1958-ban megjelent Breakfast at Tiffany's című kisregénye alapján készült Álom luxuskivitelben Kozma Attila rendezésében. A Miskolci Balett a kisregényt és az Audrey Hepburn főszereplésével készült 1961-es filmet veszi alapul októberi bemutatójához. Álmodat látunk, szenvedélyeket, indulatokat, a racionalitás és a szerelem összetűzését, két fiatal kapcsolatát, akik végül nem engedik, hogy tisztázzák érzelmeiket befolyásolja a rideg világ. Az előadás zenei világa a 60-as évek ismert jazz-, pop- és alternatív zenéit tükrözi.

Jövő áprilisban a Horizont Fesztiválon mutatja be a Miskolci Balett Shakespeare komédiájából születő táncjátékát, a Szentivánéji álmot. Az előadást Barta Dóra Harangozó-díjas, érdemes művész jegyzi rendezőként.

A Kecskeméti City Balett vezetője először dolgozik a Miskolci Nemzeti Színházban.

MEXIKÓBAN TURNÉZIK A BUDAPEST TÁNCSTÍNHÁZ

A Budapest Táncszínház földrészeket átölelő nemzetközi előadásai sorában a tavalyi La Reunion (csendes-óceáni szigetek) után júniusban két hétre mexikói turnéra megy a Doze, a Bolero és a Sec című előadásával. A turné alkalmával Mexikóváros, Guadalajara és más nagyobb városok impozáns színházaiban vendégszerepel. A külföldi játék után a társulat Győrben, a XIV. Magyar Táncfesztiválon a Három nővér című darabot mutatja be. Az együttes nyár közepén, júliusban Csehországba látogat, szintén a Doze, illetve a Bolero előadással. A társulat által hagyományosan megrendezendő nemzetközi tánckurzus augusztusban három héten keresztül várja a hazai és külföldi fiatalokat

TOKIÓBAN TARTJA LEGÚJABB DARABJÁNAK BEMUTATÓJÁT GÓBI RITA

A Freestyle című legújabb produkció a játékos ember világába vezet. Ez a színpadon látható „verseny” nem a győzelemről szól, nem a minél hamarabb célba érés dicsőségét élteti, ugyanúgy, ahogy egy hangversenyen sem annak van izgalma, hogy melyik hang dominál. A táncterén látható küzdelem az eleven, mozgásban lévő testek „versenye”: itt minden résztvevő inkább magával és nem a másikkal küzd. A koncentrált mozgás által létrejövő harmónia vagy éppen diszharmonia érzete, valamint a „versenytárs” (vagy éppen ember-társ) titokzatos testjeire való reakció kelti a küzdelem érzetét, a testverseny igazi célját. Az előadás premierje Tokióban lesz 2018. augusztus 4-én és 5-én. A koreográfus Góbi Rita, a darabot Ruri Mitóval adja elő. A CAFé Budapest – Őszi Fesztivál keretében októberben mutatja be a Góbi Rita Társulat legújabb, hatszereplős produkcióját a Nemzeti Táncszínházzal közösen, Tátikák címmel. Az előadás hat virágszál játéka: becsukódnak, kinyílnak, egymásra figyelnek, beszélgetnek – ez a „kánontánc” jellemzi a koreográfiát. A virágok tökéletességét idézi a mozdulatok kidolgozottsága. Minden virág hasonló, de mégis mindegyik külön egyéniség. Mindenki másik irányba tekint, hogy máshonnan és másképp, de mégis teljes egészében érezze a nap erejét.

Így a mozdulatok lágyága és szigorú vonalvezetése hullámszerűen váltakozik.

SZVING ÉS TANGÓ SOPRONBAN

Demcsák Ottó rendezésében Rovó Péter és Szakál Attila koreográfiáival tűzik műsorra bérletes előadasként A szving meg a tangó című táncjátékot a következő évadban a Soproni Petőfi Színházban, amelyben argentin és osztrák művészek is vendégszerepelnek. A különleges előadás a Sopron Balett, az Escuela de Tango Buenos Aires és az Europabalett St. Pölten koprodukciójaként kerül a nézők elé. Az alkotók nem tánc történeti előadást akarnak létrehozni, hanem megmutatni azt, hogy két nagyvárosban, New Yorkban és Buenos Airesben az emberek miként szeretnének létrehozni egy új világot, az önmegvalósító, illetve befelé, felfelé forduló törekvésekkel. Érdekessége lesz az előadásnak, hogy mindkét táncstílusban ugyanazt a történetet láthatják a nézők.

KECSKEMÉTI CITY BALETT – NYÁRI ELŐADÁSOK: BOLERO, KODÁLY

Júniusban Győrben a Bolero című darabban szerepel a Kecskeméti City Balett a XIV. alkalommal megrendezett Magyar Táncfesztiválon. A darab kitűnő érzékenységgel adja vissza a zenemű lelkületéből áradó fáradhatatlan, mindhalálig tartó örök mozgás és életküzdelem élményét, mind ezt zsigeri izgalmat kiváltó rendezéssel és főlényes technikai megvalósítással tárja a nézők elé a balettegyüttes. A Kecskeméti megrendezendő Keresztény–Zsidó Tanács Konferenciáján a Kodály című műsor kerül színre. A táncprodukció izgalmasan vegyíti a népi és a modern mozgásvilág kifogyhatatlan eszköztárát. Mindemellett a koreográfia tisztelgés a város leghíresebb szülőtte előtt, illetve köszönet és azonosulás a rendezvény örökérvényű szellemiségével.

Sebestyén Bálint: Antigoné – Győri Balett, 2018. március 19., Nemzeti Táncszínház, Várkert Bazár

A DRÁMÁK DRÁMÁJA, AMIT MINDEN KOR A MAGÁÉNAK ÉREZ. SEBESTYÉN BÁLINT, A GYŐRI BALETT TÁNCMŰVÉSZE ELSŐ ÖNÁLLÓ KOREOGRÁFIÁJÁBAN EZT A KÖZEL 2500 ÉVE TÖRETLEN KARIZMÁJÚ IRODALMI ALKOTÁST ÁLLÍTJA A SZÍNPADRA. SEBESTYÉN TÁNCOLT KIVÁLÓAN SHAKESPEARE-ADAPTÁCIÓKBAN (MACBETH, RÓMEÓ ÉS JÚLIA, SZENTIVÁNÉJI ÁLOM), A SKARLÁT BETŰBEN, A ZORBÁBAN, A PETRUSKÁBAN ÉS KODÁLY-ZENÉRE, MOST PEDIG AZ NKA IMRE ZOLTÁN PROGRAMJÁNAK KERETÉBEN IFJÚKORÁNAK KEDVENC MŰVÉBŐL KÉSZÍTETT EGYFELVONÁSOS DARABOT.

Az Antigonét láttuk már flamenco stílusban (Noche Flamenca) pátosszal, szenvedéllyel és katarzissal, Nicole Beutler és Ulrike Quade rendezésében egy eredeti, bábokkal kiegészített verzióban a hitek harcaként, egy zseniális könyvben (William Verrone: Adaptation and the Avant-Garde, 2011) pedig az Antigone: Rites of Passion című táncfilmről kaphatunk érdekes elemzést. A szöveg maga csodálatos, de csaknem minden alkotó hangsúlyozza, hogy e poétikai szépség mögött mindig találunk konkrét, az adott kornak megfelelő, párhuzamos vizuális aktualitást, emocionális realitást, amelyhez a színpadon dinamikus fizikális világot lehet teremteni. S mint általában a görög drámák, populáris rétegükben a horror vagy a terror világába vezetnek. A thébai mondakör eme darabja is vérszágú, halállal és végzet-

terhes sorsokkal pedig nehéz és rizikós dolgozni most, hogy a tánc (talán így van, talán nem) már nem rítus többé és a színházlátogatás nem szakrális tevékenység. Sebestyén megpróbálta, s egy szép, balettet és modern táncot ötvöző, gondolatiságot sugárzó kamaradarabot hozott létre, amely olykor sokkol naturalizmusával, olykor elszédít a szépségével. A kiszáradt fák előtt Antigoné és Iszméné kezdő páros tánc megadja a darab komor és méltóságteljes, ugyanakkor egyszerre emelkedett és groteszk alaphangulatát. A mozdulatok gyönyörűek, talán túl szépek is ahhoz a trash hangulathoz képest, amely a kortárs politikára reagáló médiából a zsarnokság kontra testvériség címén manapság árad. A holtak eltemetésének joga, amely szimbolikus értelemben sokszor hiányzik korunk politi-

kai és közéleti kultúrájából, úgyszintén maivá teszi az Antigonét, de ami a legfájdalmasabb felismerés a darab előrehaladtával, az a fiatal életek kioltásának evidenciája. Kinek természetes, hogy a fiatalok sorra halnak meg, hogy meztelen, vérző testük (halállal nehéz bánni a színpadon) a szemünk előtt vonaglik a haláltusában? Hogy lett ennyire mindegy, hogy hány fiatal élettel kell végezni, és mit jelent a béke, ha az elveszett testvériség az ára? Sebestyén hatásosan emeli ki a lényegi kérdéseket, a női-férfi kapcsolatokat, az alá-fölé rendelődést, a szenvedélyek nyomán kialakuló különféle társadalmi hierarchiákat. A táncosok odaadással, sok-sok energiát sugározva interpretálják a darab egyre sötétedő jeleneteit, mígnem elérkezünk Kreón összeomlásáig, amely a katonai egyenruhákra hasonlító jelmezek miatt nem tud nem mai jelenet lenni. A meghasonlott zsarnok, aki a várostól nem látja a polgárt, a hübrisztől a szeretetet, egyszer csak elveszti a bizonyosságot: miféle rendbe illeszkednek a tettei? A táncosok között érzékelhető kohéziós erő elég nagy ahhoz, hogy a Kreón körül kialakuló színpadi pokol minket nézőket is megrendítsen és elgondolkodtasson: vajon meddig szabad tehetetlenül nézni a mészárlást? A fő kérdés, amit a darab feltesz, éppen ez: miért nem vesszük végre észre, hogy ifjú életokról van szó, hogy tele van a város halottakkal? Nagyon kifejezően érzékelteti a darab, amit Friedrich Dürrenmatt úgy fogalmazott a dráma problémáiról szóló tanulmányában, hogy a modern államban a hatalom gépezete áttekinthetetlen, „névtelen, bürokratizált”. A jelenlegi hatalomnak csupán elenyésző része látható, a túlnyomó rész az elvontság övezetében van. Manapság, jegyzi meg Dürrenmatt, nem Kreón, hanem Kreón titkára intézné el Antigoné elpusztítását.

2018. szeptember 4-9.
Budapest

L1 dance Fest

nemzetközi kortárs tánc-színház
előadások fesztiválja

Romain Guion (FR)
Kovács Emese (H)
Sarlós Flóra Eszter (H)
Lior Lazarof (IL)
Berger Gyula (H)
Kiss Anikó (SRB/H)
Kovács István (H)
Shira Eviatar (IL)
Gil Kerer & Korina Fraiman (IL)

Horváth Ádám Márton (H)
Gál Horváth Bernadett (H)
Ádám Anna (H)
Ladjánszki Márta (H)
Susanne Grau (D)
Adriana Gheorghe (RO)
Cristian Nanculescu (RO)
Tóth Kinga (H)

Add bele magad!
Konferencia-sorozat
3. állomása – PARTNERSÉG

Iorgennale – a home festival

TestVonal 3 kiállítás

és még sokan mások www.L1.hu

KULCS A SZERELEM ÉRTELMEZÉSÉHEZ

Velekei László: PianoPlays, zongora: Balázs János, etűdök Liszt és Wagner műveire – Győri Balett, 2018. május 18., Műpa Fesztivál Színház – Műpa saját produkció

VELEKEI LÁSZLÓ, A GYŐRI BALETT MŰVÉSZETI VEZETŐJE A SZERELEMRŐL KOREOGRAFÁLT ETŰDÖKET LISZT FERENC ÉS RICHARD WAGNER ZENÉJÉRE. BUDAPESTI PREMIERJÉN, A MŰPÁBAN AZ ÉLŐ ZENE ÉS A TÁNC VARÁZSLATOS EGYMÁSRA TALÁLÁSÁT KÖVETHETTE VÉGIG, AKI JEGYET VÁLTOTT A PIANOPLAYSRE.

Szöveg: Sárosi Emőke | Fotó: Mészáros Csaba

Kosztolányi Dezső Tenger és vihar című versének részletével kezdődik az előadás ajánlója, amely egy szerelem háttérében dúló érzelmek szavakban összesűrített gondolatosságát hivatott képviselni. Kiismerhetetlen és megérthetetlen világba repít a látvány és erőteljesen szélsőséges emóció-interpretációkat láttat: a fékezhetetlen vágyat, a hajszoltságot, a viharosságot, majd a teljes harmóniát.

A darab zenei alapját nyújtó Liszt- és Wagner-művek virtuóz, új stílust hoztak a zongoraművészetben: az addigi fegyelmezett előadásmódot felváltották a pokoli performance-ok. A művekben rejlő lelkesedés és energia megjelenik Velekei koreográfiájában is, s magával ragadja a közönséget. Emóció és hit az ars poeticája a PianoPlaysnek: a szerelem minden pillanatát ki kell élvezni és át

kell élni, hiszen létü(n)k tünékeny illúzió csupán. Ehhez a gondolatossághoz karizmatikus zenei keretet ad a kezdő Mefisztó-keringő, valamint a Trisztán és Izolda csúcspontjával zárul a táncvízió.

Maga az előadás címe játékoságot, a táncetűdök pedig a könnyedség és a könnyen értelmezhetőség lehetőségét kínálják a koreográfia befogadásakor. Az előadás nagy hangsúlyt fektet a táncosok egyéni teljesítményére. Marjai Lili és Jekli Zoltán szólói, valamint a Szerelmi álmok duettjei (Gyurmánczi Diána–Luigi Iannone, Tatiana Shipilova–Daichi Uematsu és Tetiana Baranovska–Engelbrecht Patrik) láttán nem kérdés, hogy technikai felkészültségben, illetve művészi kifejezőerőben a társulat a nemzetközi élmezőnyhöz tartozik. Kár, hogy a végtagok csodá-

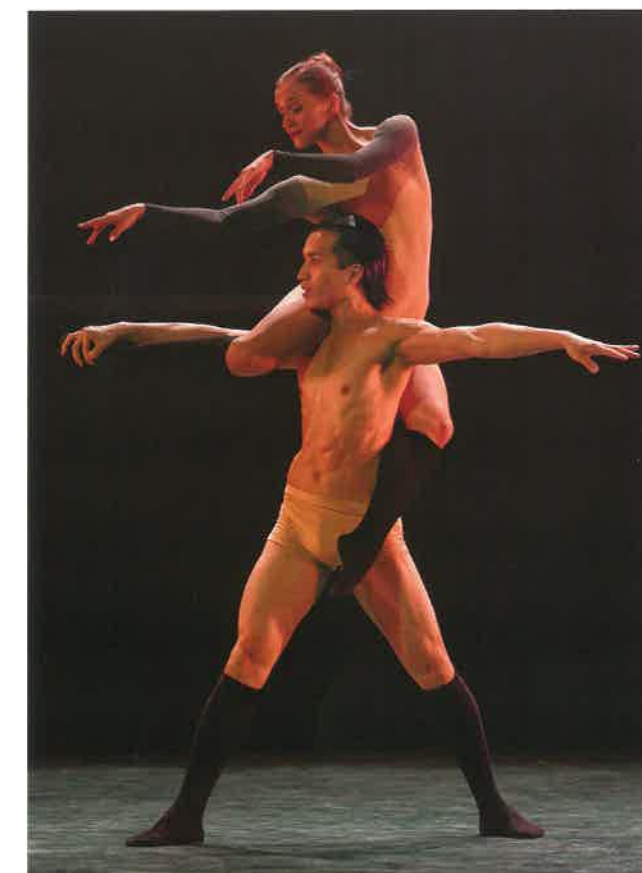
latos játéka, a mozdulatok ívei időként szinte eltűnnek a női jelmezek feketébe hajló ujjában, az éjszín térdzoknik és a félfények szinte „lefejezik” a mozdulatok végét. A sötét részek Győri Gabi jelmezeiben értelmezésért kiáltanak. A testkontaktok, a törzsön görbülés és a centralizált kapcsolódási lehetőségek a koreográfus már-már emblematis, sajátos velekeis stílusán kívül számos új kombinációt kínálnak. Kiemelkedők a férfi és a női táncosok etűdjei, amelyben az együttáramlásból egynemű párosok szakadnak ki, tökéletes emelésekkel, forgatásokkal, majd a széttöredezést újra homogén, élő, emberi szövetté alakítja a zene energiája.

Velekei László idei évadában a cselekményes (A skarlát betű, Julie kisasszony) és a szimfonikus baettek egyaránt jelen vannak. Egy vele készült interjúban így fogalmazza meg a különbséget: „... a cselekményes műveknél fontos számomra, hogy tūpontosan közvetítsek gondolatokat és érzelmeket, kézen fogva a közönséget egy történeten vezessem át. Minden mozdulatot és színpadi történetet a cselekmény alá rendelek. Szimfonikus balett esetében társaként a zenével formálódik a mozdulat, tehát ahogy változik a zene dramaturgiája, úgy változik az én mozdulatom is. Nem fogalmazunk meg konkrét élményt, hanem csak benyomásokat adunk a nézőknek, melyeket mindenki a maga tapasztalatai szerint él át...” Ez a figyelmes és gondoskodó egymásra rezgés jellemzi az élő zenei kíséret és a táncosok szimbiózisát is. Mondhatni a koreográfiát Balázs János Liszt Ferenc-díjas zongoraművész, érdemes művész kíséri, aki fiatalos lendületével, technikai virtuozitásával, egyéni zenei látásmóddal tolmácsolja Liszt Ferenc és Richard Wagner zongoraműveit. De talán az is igaz, hogy a zenei remekművekre a Győri Balett táncol, vagyis a két művészeti ág szerelmes összefonódásában egyik műfaj sem tolatkzik a másik elé, nem „takarja ki” egyik művész sem a másikat. Az egymásra reflektálás a hangokból és a látványból sző finom művészi kelmet. A nemzetközi hírű fénytervező, Yaron Abulafia látványvilága plasztikussá teszi a színpad miliőjét, kitégítja a pillanatot, de olykor túl sokáig hagyja misztikus félhomályban a mozdulat művészeit.

A színpadkép az édenkert inverzét festi fel, a föld alatti szegmensben kutakodunk. A tér közepébe belógatott gyökérzet bedob a zsigeri scénaába, hiszen látjuk, hol vagyunk, kapunk egy kis vizuális kapaszkodót a befogadáshoz. Az ösztönszinten mutatkoznak meg az igazi érzelmek. Ugyanakkor a lombtalan fa asszociációját is fel lehet fedezni ebben az egy karizmatikus díszletelemben, s a záró képben egy csodás kollektív áhítat jelenik meg. A hit a közösség erejéből táplálkozik, amely képes lehet arra, hogy újra levelet hozzon egy kiszáradt fa – a szerelem bármilyen életszakaszban ránk találhat. Gyönyörű és pozitív zárás jelenünk rideg és egyre jobban elidegenedő világában. Mint egy jó mentortól, az előadástól is elgondolkodtató kérdéseket, gondolatokat kapunk: a szerelem különböző pillanatait meg kell élni, és el kell fogadni az állandó változást. Tudni kell kezelni az eltérő ritmusú fejlődést és nyitottnak maradni a most pillanataira, mert tünékeny pillangóként tovalibbennek. Ugyanakkor napjaink társfüggőségének problematikáját is felvillantja, hiszen ki meri állítani, hogy csak a társ teszi egészzé az ember életét? Mi van, ha minden társ csak egy új lehetőség, ajtó életünk forgatókönyvének új fejezete felé? Találkozások, kapcsolatok jönnek-mennek az ember életében, de mit keresünk valójában a másokban?

Az érzelmek és a vágyak megélésének – vagy meg nem élésének – módjai, a szerelem sokarcúsága, harmónia és diszharmónia jellemzi a PianoPlays előadást. A három duett, Liszt Ferenc

Liebesträume-ciklus darabjai kiemelt jelentőségűek az előadásban, a szerelem három arcát festik le: az Uhland Hohe Liebe (Magasztos szerelem) című versére komponált első dal a magasztos, vallásos oldalt mutatja be, a második, szintén Uhland szövegét megzenésítő darab a szerelem erotikus arcát villantja fel: a szeretője karjaiban szerelmi halálból ébredő szerelmezt jeleníti meg. A harmadik, Ferdinand Freiligerath O lieb, so lang du lieben kannst (Szeress) kezdetű versére íródott mű a feltétel nélküli, érett szerelem himnusza. Az előadás a szerelem értelmezéséhez ad kulcsot. A keresett és vágyott érzet mindhárom arc egységes jelenlétét követeli, de ez egyszerre soha nem történik meg – a pillanatnyi szerelmek megélésének képességében van a boldogság nyitja.

Balázs János

Összenéztünk, és hagytuk áramlani a zenét

Péli Nagy Kata interjúja Balázs Jánossal

Fotó: Kleb Attila

BALÁZS JÁNOS LISZT FERENC-DÍJAS ZONGORAMŰVÉSZ, ÉRDEMES MŰVÉSZ – AKI SAJÁT BEVALLÁSA SZERINT SEM GONDOLTA VOLNA, HOGY MÁR FIATALON ELÉRI AZT A MŰVÉSZI ELISMERTSÉGET, AMIRE KORÁBBAN VÁGYOTT – IZGALMAS ÉS INSPIRATÍV LEHETŐSÉGNEK TARTJA A GYŐRI BALETTEL KÖZÖSEN LÉTREHOZOTT PIANOPLAYS ELŐADÁST. EGYMÁSRA TALÁLÁSUKRÓL, HASONLÓ SOROZATOK TERVEIRŐL, AZ EURÓPAI ÉRTÉKEKRŐL ÉS A JÖVŐ GENERÁCIÓJÁNAK ZENEI NEVELÉSÉRŐL BESZÉLT PÉLI NAGY KATÁNAK.

A szerelem szinte ezer arcát hallhatjuk és láthatjuk az előadáson, ahol Liszt Ferenc és Richard Wagner elképesztő energiákat és emóciókat megmozgató darabjai szólnak meg. Egész pontosan milyen zongoraművek hangoznak el és milyen művészi elképzelés alapján válogattak Velekei László koreográfussal a két zeneszerző hatalmas repertoárjából?

Alapvetően Liszt Ferenc művei köré épült a darab zenei anyaga. Az első a Mefisztó-keringő, a Petrarca-sonettek közül a 123. és a 104., a híres Szerelmi álmok három noktümből álló zongoraciklusa, s noha a harmadik a leghíresebb, de elhangzik az első és a második is. Ezenkívül játszottam két Wagner-kompozíciót is, ami azért kuriózum, mert Wagner főleg az operáiról híres, nem

a zongoradarabjairól. Tőle ezúttal az Albumlapot és a Vágyakozva című rövid darabkát adtam elő. Majd eljátszottam a végén Izolda szerelmi halálát a Trisztán és Izolda című Wagner-operából, amit Liszt Ferenc írt át zongorára. Ez méltón fejezte be az estét. A műsor tulajdonképpen nagyon nyilvánvaló tematikájú volt, hiszen Lisztnek rendkívül sok beszédes műve van, de ezúttal az irodalmi kötődések, valamint a háttértörténet miatt egyértelmű mondanivalója van a zenének, amit a táncban is meg lehet, sőt meg is kell mutatni.

A 104. Petrarca-sonett kettősségét például, amelyben azt mondja a költő: hol fázom, hol égek a szerelemtől. Ezt meg lehet jeleníteni a zenében is, hol halkán, hol hangosan játszunk, és táncban is

ki lehet fejezni. Amikor előadom egy koncerten, csak a hangokat hallja a közönség, és ha nem néz utána, akkor a történet egy részét nem ismeri meg... A balett viszont megmutatja, tehát vizuálisan is átéljük ezt az élményt.

A válogatáskor nagyon sok mű került szóba. Az érlelés folyamata nehéz volt. E-mailekkel bombáztuk egymást Velekei Lászlóval. Nemcsak azt mérlegeltük, mit lehetne a legjobban megkoreografálni, hanem azt is szem előtt kellett tartanunk, hogy az előadásnak legyen felfutása, építkezzen a koncert.

A darabról szóló kritikánkban úgy fogalmaztunk, hogy „két művészeti ág szerelmes összefonódásában egyik műfaj sem tola kszik a másik elé, nem »takarja ki« egyik művész sem a másikat. Az egymásra reflektálás a hangokból és a látványból szó finom művészi kelmét”. Ezeket a zongoraműveket még a legnagyobb művészeknek sem könnyű eljátszaniuk, teljes koncentrációt igényelnek, amit most meg kellett osztani, hiszen a táncosokra is időnként figyelni kell. Ön mennyit lát a koreográfiából, vagy az egész előadásból?

Egyszer láttam, mert készítettem egy hangfelvételt, hogy tudjanak rá próbálni a táncosok, és nagyon megdöbbentem. Minden nap foglalkozom ezekkel a művekkel, nem tudom hány századjára adom elő őket, és van bennem egy kialakult előadói kép, koncepció, s látva László koreográfiáit, nagyon magaménak tudtam érezni azokat. Meg tudta jeleníteni azt, amit egy zongorista ezekről a darabokról gondol. Nagyon nehéz a szerelem örökzöld témáját olyan formába önteni, hogy az új és modern, s ne poros legyen, hanem innovatív, ugyanakkor őrizze meg a romantikáját.

Ezeket a „sláger” műveket gyakran úgy adják elő, mint egy jól felsült szépfű és egy rózsaszín ruhás kislány találkozását. De itt valós érzelmekről van szó, fellángolásról és tiszta szerelemről. Látszólag könnyen megtanulhatók ezek a zongoradarabok, de valójában komplikáltak. Nem mindegy, hogy hol hangsúlyozunk, rendkívül sok dinamikai lehetőséget kínálnak, amelyekkel az egekbe lehet emelni a hangzást, de tönkre is lehet tenni...

Egy művész, noha a kotta alapján a szerző útmutatásait követi az interpretációnál, azért bőven talál lehetőséget egyéni megoldásokra. De ha táncosokat kell kísérni, vagy fogalmazzunk úgy, hogy össze kell hangolódni velük, akkor nem lehet egy hangot spontán kitarítani. Mennyire fogta vissza magát az előadáson?

Fél szemmel, oldalt figyeltem a táncosokra, de nem szeretném kiszolgáltatni a zenét annak, hogy alkalmazkodjak hozzájuk, mert akkor elveszik az ihletettség, a spontaneitás. A fontosabb pillanatokban összenéztünk és intettünk egymásnak, egyébként hagytuk áramlani a zenét, és inkább a lendületét próbáltuk meg mindannyian átvenni és együtt mozogni, rezegni, vibrálni.

Ugyanakkor némileg megengedtem magam. Alapvetően rendkívül szélsőséges tudok lenni, ha jön menet közben egy ötlet, azt meg merem csinálni. Egy szólistának ez szíve joga, nincs következménye, legfeljebb egy kritikus megírja, hogy neki nem tetszett. Hát itt azért lett volna következménye, ha kétszer olyan gyors tempót játszom, mint korábban, vagy megváratok egy hangot 2-3 másodpercig. Ez persze nem történt meg, de ilyen szempontból nekem is újdonság volt ez a visszafogottság, jó folyamatokat indított el bennem, mert letisztultsághoz és sallangmentességhez

vezetett. Megérte keretek közé szorítani a játékot, mert megmaradt az esszencia.

Először volt részese egy olyan darabnak, ahol az élő zongorakoncert és a táncművészet legteljesebb szimbiózisa volt a cél?

Igen, ez volt a debütálás, és rendkívül büszke vagyok arra, hogy mindezt a Győri Balettel valósítottam meg. Mindenképpen megjegyzem, hogy rendkívül nagy alázattal viseltem a zene iránt. Úgy éreztem, és remélem, hogy sokan így érezték, hogy a színpadon nem táncosok voltak és egy zongoraművész, hanem harmonikusan együttműködő, kollektív tudatállapotba került művészek, akik csak arra fókuszáltak, ami a valós mondanivalója a zenének.

Hogy találtak egymásra?

Lengyelországban egy előadáson játszottunk, de nem együtt. Én zongorakoncertet adtam, a Győri Balett pedig egy darabbal vendégszerepelt. Természetesen tudtam róluk és ők is rólam, de a nagy találkozás Varsóban történt, a kulisszák mögött. Kiss Jánossal rendkívül hamar összebarátkoztunk, és hazafelé a buszban beszélgettünk arról, hogy egyszer majd csinálunk valamit közösen. És hát eljött az idő. Ma azt a világot éljük, hogy újra vissza kell hozni a klasszikus zenét az emberek tudatába, meg kell szeretetni a felnövő generációval, s ezeknek a fiataloknak rendkívül nagy a vizuális igényük. Fontos, hogy a klasszikus zenét ne csak hallgassák, hanem lássák is a történetet. A filmzenék azért hódítanak, mert a látványhoz alkalmazkodnak, erősítik azt. Hatalmas lehetősége van a jövőben annak, hogy így népszerűsítsük a fiatalok körében a klasszikus zenét és a valós érzelmeket.

Mi lesz ennek a darabnak a jövője? Hiszen nagyon nehéz lesz közös üres helyeket találni mindkét fél zsúfolásig megtelt naptárában.

Szeretném repertoáron tartani a darabot, mi több, újítani, frissíteni. Nagyon sok ötletem van, szívesen készítenék egy sorozatot, amelyben több zeneszerzőt is bemutatnánk a műveiken keresztül idehaza és azokban az országokban, ahonnan származnak. Számomra nagyon fontos a jövőbe és a jövő társadalmába vetett hitem, az európai klasszikus értékek őrzése. Ezért zsűrizek a Virtuózokban, ezért van minden évben szabadtéri koncertem, ezért tanítok 3-4 éves gyerekeket beszédesen, játékosan. S most újabb társra találtam ebben a Győri Balett személyében, ami nagyon izgalmas és rendkívül inspiratív.

GYÉMÁNTOK ÉS KAVICSOK

Földi Béla: Footsteps / Leo Mujić: Diamond – Pécsi Balett,
2018. május 17., Nemzeti Táncszínház, Várkert Bazár

KÉT OLYAN GYAKORLOTT ÉS SIKERES MESTER MŰVEIT LÁTHATTÁK AZ ÉRDEKLŐDŐK A PÉCSI BALETT ÚJ DARABJÁNAK BUDAPESTI PREMIERJÉN, AKIK BÁRMIKOR, AKÁR PILLANATOK ALATT IS ÖSSZE TUDNAK ÁLLÍTANI SZÍNPADI TÁNCMŰVEKET. FÖLDI BÉLA AZ ART JAZZ ÉS A KORTÁRS TÁNC VONALÁN, MUJIĆ AZ ERŐS KLASSZIKUS ALAPOKRA ÉPÍTŐ KORTÁRS BALETT MENTÉN HALADVA.

Szöveg: Macher Szilárd | Fotó: Rajnai Richárd és Mihály László

Földi Béla: Footsteps

Fotó: Rajnai Richárd

Leo Mujić: Diamond

Fotó: Mihály László

Pécsett a rezidens koreográfusok mellett Alberto Alonso 1969-es meghívása óta rendszeresen feltűntek neves külföldi alkotók: Mai Murdmaa, Mats Ek, Pavel Smok, Myriam Naisy, Jorma Elo, Neel Verdoorn, Cameron McMillan, mások mellett többször dolgozott itt Raza Hammadi és 2010. április 16-án itt alkotott Magyarországon először a horvát Leo Mujić.

Utóbbi két művésznek fontos szerepe volt a társulat legújabb premierjének létrejöttében is. Raza Hammadinak közvetve: magyar tanítványa és követője, Földi Béla egy éven belül másodszor tért vissza Pécsre, és A makrancos hölgy után Footsteps címmel tanított be új művet. Mujić legutóbb a Magyar Táncművészeti Egyetem klasszikus balett végzősei számára koreografált kiemelkedő színvonalú darabot, tavaly nyár eleji bemutatóval, Egy hely a csillagok között címmel. Most Pécsett Diamond címmel tanította be opusát Rahmanyinov zenéjére.

A (ki tudja, miért angol címet viselő, és a pécsi, illetve táncszínház-as beharangozóban rögtön briliánsnak nevezett) Diamonds című est megtekintése után azon gondolkodtam, hogy milyen gazdag jelentése van ennek a szavunknak: mester. Egyrészt egy olyan szakember, tanítómester, aki egy műhelyt vezet és kiválóan jártas szakterületén, általában tanít is, más aspektusban olyan elismert alkotó, aki a művészet adott ágában kiemelkedő alkotásokat, nevezetesen darabokat hoz létre. Aztán azon is gondolkodtam, hogy mitől van az, hogy ugyanaz a táncos, akit az első részben szintén csak becsülettel teljesítő mesterembernek láttam egy erősebb időszakokat is megélt, vidéki együttesből, az fél óra elteltével világszínvonalon, magával ragadó, kortárs balettművészként izzott a színpadon, hivatása mestereként. Ide is rímelt a Diamond elején elhangzó József Attila-vers két sora: „Gyémánthegey állunk, De zsebünkben kavicsok vannak...”

Földi Béla minden tiszteletet megérdemel a magyar táncéletben betöltött szerepéért: társulatalapító, táncosok százainak mestere, hivatása megszállottja és koreográfus is. Nem vállalkoznék

az alkotói oeuvre-jében elhelyezni a Footsteps-et (amit a pécsiek honlapján ő is Lábnymokként említ, talán jobb is lett volna a magyar cím), de inkább nevezném korrekt, mint „briliáns” műnek. Szerettem a letisztultságot a színpadon, néha az egyszerűség szemtelenségét is (Van Manen munkásságát említhetném), de most valahogy Földi egyszerű mozdulatainak ismétlését, a színpadi járkálásokat, a táncosok dervisszerű forgását inkább szimplának, fantáziátlanak, valamint hatásadásnak éreztem, miközben nem hatottak rám. Ugyanakkor nem állt össze a színpadi szituációkból (az utólag elolvasott) koncepció/történetből sem: „most leszek 60 éves, és ebben a korban az ember már elgondolkodik azon, hogy mi marad utána az életben”. A megejtően tehetséges Iwata Karin, aki az idén megkapta a Magyar Táncművészek Szövetségének Az évad legjobb pályakezdő táncművésze szakmai díját, jelenete a férfi táncosokkal szintén nem volt különösebben újszerű, de ott legalább sikerült megérintenie a darabnak. Miközben Koncz Péter (számomra) apafiguraként minden igyekezetével azon volt, hogy megteremtse az atmoszférát, sem a rutinosan egymásba fűzött mozdulatsorok, sem a szituációk és sajnos (két-tő kivételével) a táncosok sem vittek magukkal – talán mert nem tudtak mit kezdeni a feladatukkal. Nem ragaszkodnak a történet mint cselekmény értelmezéséhez, ha éppen maga a koreográfus nem kényszerítene rá minduntalan, miközben a „milyen nyomot hagyok” elégikus, merengő érzése áttételesen is megfogalmazható lett volna, némileg több invencióval.

Leo Mujić darabjában sincs történet, de nincs is az a koreográfusi vagy szcenikai eszköz, ami miatt „mindenáron szeretném megérinteni, miről szól”. Pedig mennyi mindenről szól, mennyi rétege van! És egyáltalán nem biztos, hogy arról, amit (szintén utólag) a beharangozóban olvastam. Erre találtam egy egyszerűen megfogalmazott gondolatot a pécsiek honlapján, ahol az igazgató kérdezte a koreográfust. „Rettenetes mennyiségű érzélem árad a mozdulatokból... – ez így van rendjén. A táncos dolgozik, a néző érez, ez az előadó-művészet. A táncos közvetít, a néző befogad.”

Ez a „rettenetes mennyiségű érzélem” az, ami nemcsak Ujvári Katalinnal tett varázslatot, ahogy fent már említettem, hanem az egész társulattal egységesen, ahogy ezt Mujić korábbi munkáival kapcsolatban, más együtteseknél bemutatott balettjei esetén már többször leírtam. A mai magyar balettegyüttesek műsorán kevés az olyan darab, amely – ezért vagy azért – megkarcol, amit magammal hordoznék napokig vagy tovább. Sajnos sokszor a szereposztásokkal van a baj, ami az Operában, és újabban lassan Győrben is nélkülözi a magyarokat: az oroszok, gyakran egysíkú, de túljátszott modor, valamint az értelmezés teljes hiánya érdektelenné tud tenni jó darabokat is. Micsoda pazarlás, hogy az Üvegház, amelyben Gyurmánczi Diána akkora lehetőséget kapott, és olyan máig emlékezetes alakítást nyújtott, szinte nem is játszották a győriek! Remélem, Uhrík Teodóra jobban sáfárkodik majd a társulat számára is fontos Diamonddal, ahol Ujvári Katalin mellett Szabó Márton, Tuboly Szilárd is kimagaslott, ahogy Molnár Zsolt, Nagy Írisz és Iwata Karin is. De nyugodtan felsorolhatnám az egész előadói gárdát, mert Mujić szerepeket alkot, testre szab és kizsigel, aztán felemeli a táncost a piederasztárra. A mai magyar táncéletben már sok művész részesült az élményben, hogy vele dolgozhasson, és mindannyian szívesen tennék ezt újra, mert maguk is érezték a minőséget, a testükön-lelkükön megszülető csodát. A Pécsi Balett legújabb bemutatóján Leo Mujić értelemszerűen kevésbé klasszikus táncnyelvet használt, mint a zágrábi anyaegyüttesénél vagy a Táncművészeti Egyetemen, mégis a virtuozitás, a dinamika, a finom, rebbenékeny költői pillanatok és a meglepő kontrasztok jellegzetesen mujićos darabot eredményeztek, amelyben ott van két központi nőfigura (egy erősebb és egy sebezhetőbb), s meg-

annyi kapcsolat, öröm és bánat, szenvedély és összeomlás. Ahogy a gyémánt a fényt sokfelé szórja, és amilyen maga az élet. A néző pedig együtt él ezzel az érzelmi hullámvasúttal, majd döbbenően áll fel a székéből a katartikus pillanatok után, és magával viszi Ujvári Katalin utolsó egzaltált lépéseit, elomló karmozdulatát...

” Aztán azon is gondolkodtam, hogy mitől van az, hogy ugyanaz a táncos, akit az első részben szintén csak becsülettel teljesítő mesterembernek láttam egy erősebb időszakokat is megélt, vidéki együttesből, az fél óra elteltével világszínvonalon, magával ragadó, kortárs balettművészként izzott a színpadon.

DR. BOLVÁRI-TAKÁCS GÁBOR A MAGYAR TÁNCMŰVÉSZETI EGYETEM ÚJ REKTORA

Áder János köztársasági elnök 2018. május 28-án a Sándor-palotában átadta dr. Bolvári-Takács Gábor egyetemi tanár részére az egyetemi rektori megbízásról szóló iratot.

Ezt megelőzően a Magyar Közlöny 2018. május 24-i számában megjelent a határozat: A köztársasági elnök 230/2018. (V. 24.) KE határozata rektori megbízásról

Az Alaptörvény 9. cikk (4) bekezdés d) pontja, valamint a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 37. § (8) bekezdése alapján – az emberi erőforrások miniszterének javaslatára – a Magyar Táncművészeti Egyetemen dr. Bolvári-Takács Gábor egyetemi tanárt a 2018. augusztus 16. napjától 2023. augusztus 15. napjáig terjedő

időtartamra megbízom a rektori feladatok ellátásával.

Budapest, 2018. április 23.
Áder János s. k., köztársasági elnök

ŐSZTŐL FELEDI JÁNOS A KÖZÉP-EURÓPA TÁNC SZÍNHÁZ MŰVÉSZETI VEZETŐJE

A Közép-Európa Táncszínház március 1-jén irt ki pályázatot a társulat művészeti vezetői pozíciójára, amelyet Feledi János táncművész-koreográfus nyert el.

A leendő művészeti vezető Jónás Zsuzsa Harangozó-díjas táncművésszel kíván szorosan együtt dolgozni, aki a társulat jövőbeni munkájában képzésvezetőként és koreográfusként is részt vesz. Feledi János nem alkotói lehetőségként tekint az elnyert művészeti vezetői pozícióra, saját koreográfusi elképzeléseit továbbra is a Feledi Projectben valósítja meg. A meg-

pályázott négyéves ciklusban friss, kísérletező kedvű külföldi és magyar koreográfusokkal kívánja kialakítani a KET új arculatát. Szógi Csaba igazgató 2018. szeptember 1-jétől köt szerződést az új vezetőkkel.

KÉT DÍJAT IS ELHOZOTT A PÉCSI BALETT VESZPRÉMBŐL

Veszprém immár 20. alkalommal adott otthont A tánc fesztiváljának, azaz a XX. Országos és Nemzetközi Kortárs Összművészeti Találkozóknak. A produkciókat a Szakály György Kossuth- és Liszt Ferenc-díjas táncművész, a Magyar Táncművészeti Egyetem rektora által vezetett zsűri értékelt.

A Pécsi Balett társulata elnyerte A legjobb együttes díját, valamint Koreográfiái díjban részesült Leo Mujić, a Pécsi Balett számára tavasszal készített Diamond című darabjáért.

Fotó: Rajnai Richárd

TESTEK PÁRBESZÉDE ANDROGÜN 2.0

Góbi Rita-Ryuji Yamaguchi: Vibration
2018. február 9., Bethlen Téri Színház

KIÜRESEDETT TÉR ÉS ELTŰNŐ NEMEK. GÓBI RITA A TAVALY BEMUTATOTT REPTÉBEN CÍMŰ DARABJA UTÁN – AMELYNEK SIKERÉT JÓL MUTATJA, HOGY BEVÁLOGATTÁK A MÁRCIUSBAN MEGRENDEZETT AEROWAVES 20 LEGJOBB ELŐADÁSA KÖZÉ – ÚJ KOREOGRÁFIÁT VITT SZÍNRE RYUJI YAMAGUCHIVAL, AMELYBEN A NEMEKTŐL MEGFOSZTOTT TESTEK DIALÓGUSA BONTAKOZIK KI A NÉZŐ SZEME ELŐTT.

Szöveg: Kovács Péter | Fotó: Mészáros Csaba

Napjaink gondolkodásmódjában egyre hangsúlyosabban jelennek meg azon elméleti modellek, amelyek az ember szerepének és az emberi testnek az átértelmezésére tesznek kísérletet. A transzhumanizmus nem csupán azzal foglalkozik, hogy a test milyen eszközök segítségével módosítható, hanem azzal is, hogy a klasszikus értelemben vett nemi szerepek, biológiai adottságok mennyiben érvényesek a 21. században. Góbi Rita és Ryuji Yamaguchi új, közös alkotása ezzel a gondolkodásmóddal is erőteljes kapcsolatot alakított ki.

Már a darab kezdő képében két egymással összefonódó test „párbeszédét” láthatjuk a színpadon. Ezek a testek azonban igyekeznek önmaguk nemiségüket elrejteni, egyrészt azáltal, hogy mindkét táncos egy fejhez tapadó színes sapkát visel, másrészt azzal, hogy a meztelen női felsőtest nemi jellege két ragasztócsik segítségével rejtetté válik. Noha a két test közötti azonosság még erőteljesebb lett volna, ha ez a csík mindkettejükön megjelenik, ezzel együtt is megfogalmazódik a nézőben, hogy e koreográfiát téves lenne pusztán a férfi-női reláció viszonyrendszerében „olvasni”. Sokkal inkább érezhetjük ezt a darabot két test interakciójának, amelyben a nemi szerepek viszonylagossá, ebből következően pedig lényegtelennek válnak. Ebből a perspektívából sokatmondó a darab címe is (Vibration), hiszen egyszerre fogalmazódik meg benne azon apró, repetitív mozdulatok sokasága, amely a Reptébennek is sajátja, illetve a két test között tapintható rezgés, pulzálás, egymásra hangolódás, illetve ezen hangoltság hiánya a záró képben. Képesek vagyunk önmagunkban is vibrálónak válni? Vagy ez a két ember között kibontakozó kapcsolat mentén jön csupán létre?

Az alkotás nem csupán a testábrázolásában, hanem a színpadképében is rendkívül minimalista. A folyamatosan változó teret a Pavla Beranová által tervezett – fejlőlől fények által kirajzolt – geometrikus formák ritmikája teszi még feszesebbé. Ezen fényformák nem csupán strukturálják a teret, hanem a táncosok viszonyrendszerére is reflektálnak, hiszen ezáltal is érzékeltetik a közelség vagy épp a távolság. Hiszen a Vibration pontosan ezen utat járja be: az összefonódásból, az egymás nélkül létezés lehetetlenségéből az elszakadásig és a távollét fájdalomig húzódó ívet. Teszi mindezt matematikai pontossággal és kimért mozdulatok sokaságával egy végletekig redukált térben, ahol a négyzetek és körök váltakozása alkotja a színpadon a tánc nyelvére átültetve, ahol a geometrikus formák egy komplett világábrázolás megtestesítői. Épp ezen végletes absztrakció következménye, hogy a darabot egyaránt láthatjuk két ember közötti kapcsolat drámájaként és a világban működő megannyi polaritás ütközéseként. A néző pedig jó értelemben bizonytalanságban marad, hiszen egyszerre láthatja a testek egymástól eltávolodó mozdulatait, illetve a világban egymást kioltó erők feszültségét. Van ebben az ábrázolásban valami kegyetlen tisztaság, hazug tettektől mentes őszinteség, amely nem enged kiélni a mértaniság búvköréből. Olyan tükör, amely minket is arra buzdít, hogy ne csapjuk be se magunkat, se a külvilágot. A tiszta élet ígérete áll előttünk, amely magában hordozza a krízis és a fájdalom lehetőségét is. Egy dolgot viszont egyértelműen kizár: a szépitést, az önáltatást. Az élet leírható egy körként. Nem csupán a festészet vagy a matematika nyelvén, hanem a táncén is, ahogyan azt Góbi Rita és Ryuji Yamaguchi darabja egyértelműen állítja.

Születésnap egy piros fotelben, avagy mindennapi tragédiáink

Topolánszky Tamás: Emberi tragédia – GGTánc Eger, 2018. március 13.,
Nemzeti Táncszínház, Műpa – Fesztivál Színház

LETISZTULT, DINAMIKUS, FRISS ELŐADÁST LÁTHATUNK TOPOLÁNSZKY TAMÁS RENDEZÉSÉBEN. SEMMI PÁTOSZ, SEMMI POR. NEM ADAGOLJA, TOLJA NEHÉZKESEN AZ ORRUNK ELÉ AZ EGYES SZÍNEKET, HANEM BÁTRAN FELGYORSÍTJA, ELHAGYJA A FELESLEGES (IDŐBELI) UGRÁSOKAT, ÉS EZZEL SEGÍT A FŐ KÉRDÉSEKRE KONCENTRÁLNI. | Szöveg: Marx Laura | Fotó: Gál Gábor

A magyar drámairodalom legnagyobb, máig verhetetlen művét, Az ember tragédiáját táncszínpadra adaptálni nagyon nagy vállalkozás. Szerb Antal szerint ez a dráma nem filozófiai mű, nem egy akármilyen formába öntött, gazdag gondolati tartalom, hanem zárt formavilág, ritmusban és kompozícióban kiteljesedő, bámulatos művészi alkotás. És valóban, filozófia és esztétika határterületén mozog a mű, így különösen inspiráló mind a két terület alkotói számára.

Topolánszky kiemeli, hogy nem lehet előadni a teljes művet, csak egy-egy szálát lehet következetesen végigvinni. Rendezésében az idő és a család kap kiemelt jelentőséget, hiszen Ádám tudja, hogy „nincs ideje”, Lucifer pedig kijelenti, hogy nem az idő megy, az ember változik. Valami nem stimmel az ember és az idő viszonyában.

„De én az élet fájából nem ettem,
Arasznyi lét, mi sietésre int.”

S a baj, mondja Ádám, hogy
„Nem látok célt, nem érzek akadályt.
Szerelem és küzdés nélkül mit ér a lét.”

A darab egy gigantikus órává alakult nappaliban játszódik, ahol épp születésnapra készül a család. Tehát koncentráljunk a dolgainkra, nézzünk bele az unokánk szemébe vagy a lányunkéba, hallgassuk a mi tragédiánk sajátos ritmusát. A táncelőadásban részt vevő színészek – Blaskó Balázs (idős Ádám) és Saárossy Kinga (idős Éva) – intenzív játékkal jóleső emberi jelenléteket, bájt kölcsönöznek a sokszor elidegenített, rideg tereket kínáló kortárs táncszínpadnak.

” A táncosok mai kosztümökben harmonikusan, felkészülten és sallangmentesen dolgoznak, s mondhatjuk, hogy a gimnazisták nyugodtan elmehetnek az előadásra, mielőtt elolvassák a tragédiát. Segít értelmezni, elképzelni, a fő vonalakat megrajzolni a majdani olvasáshoz...” ”

Ádám, közel a halálhoz, egy összevissza ketyegő és forgó órát lát, a saját idejét, és nagyon sok kérdése van. Nemcsak azért, mert kiszabott időnk van, halandók vagyunk, a tragédiánk ez, hanem mert az eredeti műben is vita tárgya Isten és Lucifer között. Vajon mi az idő, ha Istennek teremteni támadt kedve egyszer csak, egy adott pillanatban? Vagy Isten nem az időben teremtett? Valami baj támadt, azért kellett Istennek teremtenie? Nem volt elég neki az idő, az örökkévalóság? Régi teológiai és tudományos kérdések ezek.

Az idő és a család mellett fontos még Lucifer és Ádám összetett viszonya, a kettejük közti szövetség, amely minden színén megnyilatkozik.

Az is, aki olvasta és az is, aki nem Madách Imre Az ember tragédiája című drámáját, csodálkozva tapasztalja, hogy az Emberi tragédiában Isten nem, csak Lucifer van jelen. Ő az egyik főszereplő, Ádám a bűnbeesésorát választotta. Lucifer bárki alakját felveheti, és Ádám sokszor az ő gondolatait mondja ki. De hová lett Isten a történetből? Már csak az ember töprengéseiben él? Hiszen ez itt emberi tragédia. Nem az a kérdés, hogy interpretálható-e a mű Isten szerepeltetése nélkül, hanem az, hogy ha csak a Sátán marad már, akkor mihez, kihez képest létezik. Ha az ellenpólus hiányzik, mi lesz a magára maradt negatív oldallal?

A töprengő alak, az idős Ádám, akit Blaskó Balázs színművész alakít, egy piros fotelben ül a színpad jobb oldalán, mintegy az eseményeken már kívül, élete végén, és emlékei, életének állomásai egy hatalmas óralapon elevenednek meg mögötte. Aki ismeri a dráma csodálatos sorait, néhány percen belül rájön, hogy Isten és Lucifer szövegét most Ádám mondja. Az itt töprengő „születésnap nagypapa” úgy tekint az életére, mint a teremtő az általa létrehozott világra, másfelől Luciferként mindarra, ami kérdésre ad okot. Nos, rendben, de akkor Lucifer, akit Harango-

zó Attila fekete köpenyben visszafogottan alakít, vajon metafizikai alak-e még? Vagy a Nagypapa lelkiismerete? Esetleg depresszió? Vagy unalom? Mi történt, hogy az ünneplő család már semmit sem jelent, hogy inkább nyűg, mint öröm?

Isten elégedett a drámában, a Nagypapát nem teszi boldoggá a színre be-berohanó népes családjá, még unokái sem, akik IKEA-s filingben készülnek az ünnepre.

„Te anyagot szültél, én tért nyerek.”

Itt a pillanat, hogy a tér táncsal legyen teli – az emlékezet óralapján az athénitől a falanszter színgig a táncosok hol óramutatók, hol mobiltelefonok, hoi tüntető, hol paragrafusok, a Papa életének minden pillanatát és változatát az óraszámra táncolják el Mira János visszafogott, de izgalmas díszletei között. S hány kérdés merül föl Ádámban? Mit jelent a család, a szerelem, a gyerekek, hány döntés volt helyes, hány helytelen? Mi van, ha az unokám mobiltelefonná válik? Mi van, ha a feleségem nem is ért, nem is szeret? Mi van, ha eltékoztam az időt? Minél jobban durvul a helyzet, annál kevesebb Bach-zene szól, annál több a Gergely Attila szerzte elektronikus zúzás. Isten emléke és a zene, az ember és az idő, a család és a remény, mind együtt forognak az óra számlapján. A táncosok mai kosztümökben harmonikusan, felkészülten és sallangmentesen dolgoznak, s mondhatjuk, hogy a gimnazisták nyugodtan elmehetnek az előadásra, mielőtt elolvassák a tragédiát. Segít értelmezni, elképzelni, a fő vonalakat megrajzolni a majdani olvasáshoz, és a zárójelenet, amikor a nagyszülő a kis unokájának mondja el Isten mondatát a küzdésről és bizakodásról, elgondolkodtathat minket arról, kik hisznek körülöttünk, kitől mit tanulunk, kinek a szavai mögött bujkál Isten, aki úgy tűnik, tényleg láthatatlan. Vagy eleve butaság, hogy látni akarjuk?

„Hah, szemtelen! Nem szült-e az anyag,
Hol volt köröd, hol volt erőd előbb?”

„Zuhanjon le hozzám, aztán majd felemelem!” – saját magam...

Velekei László: Julie kisasszony – Miskolci Balett,
2018. május 9., 31., Miskolci Nemzeti Színház – Játékszín
A darabot a II. Nemzetközi Horizont Táncfesztivál keretében mutatták be
August Strindberg egyfelvonásos drámája alapján

Szöveg: Neumann Ilona | Fotó: Jókúti György

BEVALLOM, JULIE KISSASSZONY DRÁMÁJA ÉVEKSEL EZELEŐTT NEM VOLT A KEDVENCEM... AUGUST STRINDBERG, AZ IDŐNKÉNT ANARCHISTA, NŐGYŰLÖLŐ, SZÍNHÁZCSINÁLÓ GONDOLKODÓ, SVÉD ÍRÓ ÖNÉLETRAJZI ELEMekkel ÁTSZŐTT NATURALISTA SZOMORÚJÁTÉKA EGY FELVONÁSBAN MOST AZONBAN SOKKAL MEGGYŐZŐBB VOLT. VELEKEI LÁSZLÓ, A GYŐRI BALETT MŰVÉSZETI VEZETŐJE MÁR A MISKOLCI ANNA KARENINA PRÓBÁJAKOR FELVETETTE, HOGY A JULIE KISSASSZONYRA IS ALKOTNA EGY TÁNCJÁTÉKOT, KIFEJEZETTEN A MISKOLCI BALETT SZÁMÁRA. ERRE A PREMIERRE ÉPP A TÁNC VILÁGNAPJÁT, ÁPRILIS 29-ÉT MEGELŐZŐ ESTÉN KERÜLT SOR. SZÉP TISZTELGÉS JEAN-GEORGE NOVERRE, A DRAMATIKUS BALETT ELSŐ, 18. SZÁZADI LEGNAGYOBB HITVALLÓJA ELŐTT.

Örömmel és izgatottan várom manapság, valahányszor egy kortárs alkotó felvállalja egy más műfajban sikert aratott történet táncbéli megfogalmazását. Velekei, amennyire csak lehetett, bölcsen leegyszerűsítette a drámát egy háromszemélyes szerelmi történetre. Értelmezésem szerint a sorstragédia legnagyobb vesztese Julie. A lepusztult arisztokrata (gróf, báró? – fordítás kérdése) kastélyban apja mellett magányosan felnövő, természetet kedvelő ifjú, a történetben 25 éves hölgy keresi az útját az életben, szeretetben, szerelemben, és ehhez a lehetőségei függvényében a szolgák társaságát sem veti meg... Táncol, sörözik, elvegyül velük a Szent Iván-éji estén, a fény ünnepén, amikor mindent szabad, sőt, szinte

kötelező... Engedd el magad! Ünnepej, vedelj, táncolj, malackodj, ameddig teheted, életed, de legalábbis a világság végéig! Julie jól nevelt, és engedelmessé válik a hagyományoknak – vesztére. Férfi hősünk, Jean már tudatosabb figura. Póri származásán túllépve, kiművelt, számító, világlátó, nagyralátó, karrierista lakáj, szolga. Pillanatnyi lehetőségeit kihasználva, a nők hátán remél felkapaszkodni az uborkafára, a hön áhított gazdagságig. Azt mondanám, pragmatikus, erkölcsstelen figura. A fő manipulátor. Ő az értelmi szerzője Julie erkölcsi, fizikai pusztulásának. No meg a mámor. Nálam ez nem enyhítő körülmény.

A pozitív hős mindenképpen Kristine, a szakácsnő. Rendíthetetlen hitével saját alárendeltségében, elfogadásával, reális családi jövőképevel (mégis botrányos megcsalásával, ennek megbocsátásával) a keresztény életmód példája is lehetne.

Mindez a koreográfus, rendező Velekei László megfogalmazásában jól érzékelhető, különösen annak, aki ismeri az eredeti darabot, netán látta a Liv Ullmann legendás norvég színésznő által rendezett 2014-es filmet.

Dramaturgiaiul szépen, gördülékenyen követik egymást az események, talán egy (a végzetes) fordulatot leszámítva. Nevezetesen, hogy a kedves házi madárka, a csíz ocsmány lemeszárítása lenne a közvetlen okozója Julie végső távozásának. Mindkettejük halála visszafogottan, különösebb vérpatak nélkül történik meg. És ahogy hagyomány, hogy ha egy revolver megjelenik a színpadon, annak el is kell sülnie, ezúttal a hatalmas konyhakés is kulcsszereplővé válik. Persze a szeretni vélt partner elhidegülése, visszakozása a remélt folytatástól is nyomós indok lehet, ennek megjelenítése az előadók dinamikáján múlik.

A másik látványvezér a színpadkép, a közepén, vertikálisan húzódo vastag fallal, amely két, majdnem egyforma nagy térre osztja a színpadot. A nappali szerepe kevésbé jelentős, mint a konyháé, de a fal szélességével praktikus helyet ad a két társadalmi osztály közti elválaszthatatlannak vélt különállásnak, valamint a fizikailag mégiscsak megvalósuló „egyesülésnek”. Szolidan, a tisztelt néző testiség iránti érzékenységét cseppet sem irritálóan.

A koreográfus látványos, a 21. század tánc- és mozgásművészetét bemutató, imponálóan széles skálán mozgó, gördülő, kontakt-elemekben sem szűkölködő ábrázolást tervezett és valósított meg a nagyszerű táncművészek hathatós segítségével. Közérthetően mutatja be szereplői jellemét, Jean önző, mások támaszát kihasználó, manipulatív szándékait, Julie változását az arisztokratikus pózoktól, durvaságoktól sem mentes, parancsolgató viselkedésétől a kiszolgáltatottságig, amelyet a bor és a szerelmi mámor is végzetessé formál. Nagyszerű jelenet a trió, amelyben Kristine zaklatottsága, tánc elragadja a néző szemét a mégoly szépséges, érzéki szerelmi duettől.

A tánckar legerőteljesebb jelenete az általam „munkatáncnak” aposztrofált, marionettbábként mozgatott breakszerű, szögletes koreográfia, amelyhez vidám, jó pofát vágnak munkaadók, gazdáik felé. Ismerős? A fehér álarok mögé rejtett pórnép Szent Iván-éji tánca pompás, ám a disszonanciát mégis jól érzékeltető látvány. Jól képzett és karbantartott csapat, elismerésre méltó a többi jelenetben is megmutatózó alázatos, korrekt munkájuk.

A jelmezek is jók, sőt, fontos szerepük van a történet kibontásában. Elsősorban Jean mellényeire gondolok mint a gazdagság, a feltörekvés jelére. Hol ringatni való csecsemőként látjuk az inasét, vagy az úri brokát (valószínűleg átmenetileg) a darab végén visszakerül a sifonérba. Kicsit nehezebben fogadtam el Julie hófehér öltözetét – fekete lovaglósizmára emlékeztető lábbelivel. Nem ilyen szigorúan, szélsőségesen kettéváló, kissé férfias megjelenést képzelnek a figurára.

A címszereplőt az első szereposztásban Bányai Mirjam táncolta, a tőle már elvárt kitűnő színvonalon, nagyszerű színészi alakítás-

sal. Az úrnőt, dominát láttam, aki bátran játszik a tűzzel, kocázta és... veszít. Erős, szinte már hisztérius vágyával, ragaszkodásával taszítja el magától a megszeppent, álmodozó, de kisstílu Jeant (Dávid Patrik). Szereposztás szerint összeillő páros. Ezen az estén Szűcs Boglárka volt Kristine. Hamvas, fiatal (erkölcsi) ártatlanságával egzakt ellenpontot képviselt Julie-vel szemben. Másodjára Mohai Cintia táncolta a grófkisasszonyt meggyőző, szép, ki-munkált technikával, lágyabb, finomabb, nőies csalfintással, magától értetődő felsőbbrendűséggel kezelve az alattvalókat. Szinte már reméltem, hogy a végkifejletig legalább egy kicsit kibomlik a haja, elszabadul egy-egy tincs a szigorúan (ám divatosan) copfba zárt, loknikba kényszerített frizurából. Mohai Cintia szerethető Julie-t formált meg, naturalista végzete romantikus érzelmeket kelt. Ő úgy formálta a karaktert, mint akinek a saját naivitása okozza a tragédiáját azzal, hogy összetéveszti a szexuális szenvedélyt a szerelemmel... Partnere, Dragos Dániel határozott, a néző számára egyértelmű alakítása telitalálat. Technikai tudása, fizikai ereje, plasztikus színésze minden dicséretet megérdemel. Másik hölgy-partnere, Kristine szerepében, Kovalszki Boglárka. Megrendítő a szerepformálása. Benne a nehezen megbocsátható, nyilvánosságra került hűtlenség elfogadásával, a gondoskodó, életre szóló kapcsolatot iránti vágyával, szerelmével lehetséges utat mutat a túlélésre.

Különleges élményt jelentett, a továbbgondolás viharát is okozta Velekei László táncjátéka, többféle témában... Nézzék meg! Miskolcon, a következő évadban is lesz rá lehetőség, és talán majd Budapesten is.

Az itt és most biográfiája

Wayne McGregor:
Autobiography – Company Wayne McGregor (UK),
Budapesti Tavaszi Fesztivál / Trafó,
2018. április 18.

WAYNE MCGREGORRÓL, AKI 25 ÉVE AZ ANGOL TÁNC LEGINKÁBB FORMABONTÓ FENEGYEREKEKÉNT VONULT BE A SZAKMAI KÖZTUDATBA, MÁR ÉVEK ÓTA TUDHATÓ, HOGY KÜLÖNÖSEN ÉRDEKLI A TUDOMÁNY, EZEN BELÜL IS A FIZIKA ÉS AZ EMBER KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI. AZ ÉRDEKLI, HOGYAN TUDJA „ELHELYEZNI” A HÚS-VÉR EMBERT AZ ELVONT TUDOMÁNYOK PARAMÉTEREIBEN: A HÁROMDIMENZIÓS FIGURÁT EGY VÉGTELEN ÉS MÉGIS MINDIG JELENLÉVŐ NONFIGURATIVITÁSBAN. HA AZONBAN BELEGONDOLUNK: MINDEN KOREOGRÁFUS EZT TESZI, NE IJEDJEN MEG TEHÁT SENKI, AKI WAYNE ELŐADÁSÁT NÉZVE NEM TALÁLTA MEG SEM A GENETIKAI KÓDOKAT, SEM A GENOM RAJZOLATÁT.

Szöveg: Lőrinc Katalin | Fotó: Andrej Uspenski

Milyen jó, hogy ma már mindennek akármikor utána lehet nézni. Például annak, hogy mi a géntérkép... Egy-két kattintás, és futnak be az információk: „a géntérképezés során a gének egymástól való távolságát, a genomban való viszonylagos elhelyezkedésüket határozzák meg”, és egy genom összeállítása „mintha egy kirakós darabkát illesztenénk össze”. De nem sorolom tovább, mert Wayne McGregor Autobiography című darabjának befogadásához szerencsére ezekre a tudományos információkra nincs szükség. Annak ellenére sem, hogy az előadás promóciós anyaga útmutatást kínál a tudományos háttér megrajzolásával.

Magam, ha beülök egy kortárstánc-előadásra, nem szoktam elolvasni a műsorfüzetek és szórólapok sorvezetőit, mert az ott és akkor fizikai élménye érdekelt: az előadói testek (és ezúttal, ha testekről beszélek, mindent beleérték: a mentális, pszichés és egyéb összetevőit is!) hatása az enyémmre, a nézőjéremre. Ha azonban írok is

róla, akkor mégiscsak kötelezőnek tartom, hogy megnézzem: mit tartott fontosnak az előadás alkotója megosztani közönségével műve megtekintése előtt.

Amit a tudományos útmutatásból felfedezhetünk a színen, az ott van, érzékelhető az útmutatás nélkül is: mozgásszekvenciák (23 kisebb egység) random sora. (A 23-as szám a kromoszómák mennyiségét mintázza: minden kromoszóma „tiszteletére” készült egy kis epizód: szóló, duó, trió vagy több főt is megmozgató). Az, hogy ezek sorrendje az aktuális előadást megelőzően, mintegy kisorsolással derül ki az előadók és technikai munkatársaik számára, szintén nem új. Merce Cunningham fél évszázada „játszotta” ezt Eventként aposztrofált előadásain. Jó játék ez, valódi vért víz az előadói eseménybe, hiszen e változatos testtörténetek olyan mozaikszerűen váltják egymást, kerülnek egymás mellé, ahogyan gyakran életünk epizódjai is...

Az épp aznapi véletlennek köszönhetően – április 18-án – olyan szülő indította az előadást, amely felütésnek talán nem volt a leg-szerencsésebb (nem „ütős”, nem alkalmaz szokatlan dinamikákat, nem kíséri különösebb vizuális vagy hanghatás), de ha belegondolunk, ez sem baj. Szép nyugodtan fog kézen és vezet be abba a világba, ahol minden absztrakt tudományos apropó mellett vagy ellenére az emberi test „technológiája” a főszereplő.

És azután – jó 80 percen át – létezőnk ebben a kaleidoszkópban: nemcsak a táncosok adják át egymásnak (hol elvágólagosan, hol véletlenszerűen: belőlük logikusan következő átkötő gesztusokkal) a színpadot, de a fényhatások és a zenei háttér is ez alapján változik. Képről képre más formát, mélységet, levegőt biztosít a világítás a színpadi történet számára, és a színpad fölött felfüggesztett rácsszerű szerkezet is ennek az aktuális sorrendnek a függvényében kezd aláereszkedni az előadás háromnegyedénél, amikor már el is felejtettük, hogy ott van. Az est zenei repertoárja éppen ezért állt össze egymástól nagyon eltérő, változatos anyagokból: több száz éves muzsikáktól az előadásra készült kortárs hanghátterig (Jlin), hiszen úgysem tudható, mikor melyik kerül egymás szomszédságába.

McGregor kézjegye azonban olyan erős, hogy mindez egyáltalán nem eklektikaként jelenik meg: az előadás komfortosan egységes, és minden pontján esztétikai csemege. El vagyunk tehát kényeztetve, mondanám, hiszen az előadás tíz táncosa mind ura nem csupán McGregor tánctechnikai stílusának, de a helyzetnek is. McGregor már nem fenegyerek. Stílusa, tartalmi, virtuóz testhasználat (amely a legszélsőségesebb izolációk felől közelíti meg a baletttechnikát is), mindenre nyitott tér- és időkezelése mellé sokan mások is felzárkóztak az elmúlt néhány évtized során. Nem sorolnék itt alkotókat és társulatokat, mert e beszámoló nem az összehasonlítást célozza, hanem az egyszerű élményről kialakult képet.

Amiatt meg persze továbbra is csak irigykedhetünk, hogy a sablonos módon konzervatívnak tartott Anglia kulturális életében olyan jelentős helyet foglal el a kortárs művészeti alkotás, hogy a Wayne McGregor társulat London egyik legpatinásabb intézményében: a Sadler's Wellsben rezidens immár több mint egy évtizede, és vezetjük a Royal állandó koreográfusa.

Wayne McGregor (1970. március 12., Stockport)

Napjaink egyik legjelentősebb kortárs alkotója: szinte az összes vezető, nemzetközi társulat számára készített darabokat, Milánótól Moszkván át Párizsig, s dolgozott egyebek mellett a San Francisco-i és az Australian Ballet-vel is. Több mint egy évtizede, 2006 óta a londoni Royal Ballet rezidens koreográfusa, ő az első, aki kortárs táncos háttérrel tölti be ezt a pozíciót.

A Bretton Hall-i egyetemen tanult táncot, majd Jose Limón iskolájának hallgatója volt New Yorkban.

Saját társulatát 1992-ben azzal a céllal alapította meg, hogy olyan kreatív műhelyt teremtsen innovatív előadásaihoz, amelyben a táncosok mellett a zene és a vizualitás területén dolgozó úttörő művészekkel működik együtt.

Darabjaira a tudományos alaposág és a technikai innovációk használata jellemző.

Az eltelt évtizedek alatt temérdek díjat nyert táncosként és koreográfusként is, 2011-ben a Brit Birodalom Éremkeresztjét is átvehette. Emellett olyan sikerfilmekben működött közre, mint a Harry Potter-sorozat vagy a Tarzan legendája, de koreografált Grammy-díjra jelölt videoklipet a Radiohead (Lotus Flower) számára is.

Az Autobiography című darabjának készítése során a legfrissebb technológiákért lelkesedő McGregor megen- gedte, hogy vezető tudósok feltérképezzék a teljes genetikai állományát, majd az eredményt állította színpad- ra. Így született meg a 23 kromoszómápar mintájára a 23 etűd, amelyek a koreográfus saját emlékeiből és az őt ért hatásokból táplálkoznak. Ezeket az elemeket estéenként random összekeveri, majd a véletlenszerű szelekci- ókat állítja színpadra, vagyis gyakorlatilag soha nem lehet kétszer ugyanazt látni.

(Réfi Zsuzsa)

„KISCSOPORTOS HATTYÚK TAVA” – igényes technika, pazar kiállítás

Csajkovszkij: A hattyúk tava – Štátne divadlo Košice (Kassai Állami Színház) Balett-Társulata,
2018. március 24., Kassa

SZLOVÁKIA MÁSODIK LEGNAGYOBB VÁROSÁBAN, KASSÁN AZ OPERA TÁRSULATA MELLETT EGY OLYAN BALETTGYÜTTES IS MŰKÖDIK, AMELY ALIGHA TARTOZIK A NAGY, NEMZETKÖZILEG JEGYZETT GÁRDÁK KÖZÉ. PEDIG NEM AKÁRMILYEN ELŐADÁSOK SZÜLETNEK A KÍVÜLRŐL NEM KÜLÖNÖSEBBEN FELTŰNŐ SZÍNHÁZ ÉPÜLETÉNEK FALAI KÖZÖTT.

Szöveg: Hézsó István | Fotó: Joseph Marciaský

A balettigazgató, Andrej Suhanov (Andrej Sukhanov) egy nagy nemzetközi balettsztárhoz, Vlagyimir Malahovhoz (Vladimir Malakhov) fordult, hogy Kassán állítsa színpadra a nálunk is ismert és népszerű örökzöld, A hattyúk tava Petipa–Ivanov-verzióját. Malahov sajnos Magyarországon soha nem táncolt, és a hazai közönség számára talán nem túl ismert a neve. Az ukrán születésű táncos karrierje a Szovjetunióban, a Bolsoj iskolájában kezdődött, majd Bécsben táncolt a Staatsoper társulatában klasszikusokat és modern műveket egyaránt. Később, 2004 és 2014 között sikeres balettigazgatóként működött Berlinben. Az ottani társulat tele volt nagyon jó táncosokkal, Polina Szemjonova (Polina Semionova) primabalerinával az élen. A művészeti vezetőnek köszönhetően gazdag repertoár épült, ám tíz év után Berlin város új kultúrpolitikájának áldozatává vált, érdemeit nem igen értékelték, így Japánba szerződött, ahol művészeti tanácsadóként dolgozott tovább. A közelmúltban tért vissza Európába, s keresi az öt megillető balettigazgatói állást. Személyében egy nemzet-

közileg elismert szakember vállalta el a számára talán szokatlanul kis létszámú együttesel való munkát. A Kassai Állami Színháznak a színpada sem túlzottan nagy, mégis a társulat és Malahov ragyogóan megoldotta, hogy egyetlen percre sem tűnik zsúfoltnak a tér. Bebizonyosodott, hogy 50-60 táncossal is elő lehet adni A hattyúk tavát. Sőt, még arra is futotta, hogy egyes szerepeket négyes szereposztásban táncolják. Nyilván Malahov jól emlékszik minden balettigazgató rémálmára, amikor sérülések, betegségek vagy éppen anyai örömök miatt ott állnak megfelelő beugró nélkül. Ez a balettverzió nem „moderneskedett”, egyszerűen eltáncolták – és ami nagyon fontos –, eljátszották a mesét, mindenféle újraértelmezés nélkül. Odette–Odília kettős szerepét Ami Fujikawa remekül táncolta, gyönyörűen használva port de bras-jait, kifejező mozdulataival, muzikalitásával igazi balerinát ismertem meg benne. Ebben a verzióban feltűnik a bohóc is, amely szerep a legtöbb nyugati előadásból hiányzik. Talán a balettkritikusoknak köszönhetően, akik szerint a karakter gátolja a cselekmény kibon-

” Az együttest Magyarországon is jó lenne látni. Számos fesztiválon a méregdrága középkategóriás társulatok mellett is megállnák a helyüket. Ez az együttes igazolja, hogy a számtalanszor látott A hattyúk tavából is lehet érdekes és friss produkciót készíteni, ha ilyen nagyszerű táncosok adják elő.”

takozását. Pedig remek figura, pláne, ha egy olyan nagyon tehetséges fiatal táncosra osztják, mint a dél-koreai Seungyong Lee, aki briliánsan táncolt, remek ugrásokkal, forgásokkal tarkította a szólóját. Sőt, még el is tudta játszani a mindenütt jelenlévő, viccelődő udvaroncot. Ami a rendezést és a dramaturgiát illeti, Malahov a történetet a középkori környezetből átemelte I. Napóleon császár 19. század eleji uralkodása idejébe, az empire korszakba, amit a legmarkánsabban a kosztümök jeleztek. Az első felvonás híres pas de trois jelmezei közvetlenül a mell alatt voltak megkötve, így gyönyörűen libbentek. A bohóc Napóleon-kalapban ugrándozott, csetlett-botlott. A díszlet- és jelmeztervező Jordi Roig Menendez gyönyörű munkái, például a színpadon álló oszlopok és középen Goya festészeti stílusára jellemző elmosódott erdő és tópart nagyban segítette a produkció sikerét. A Siegfried herceget táncoló Szergej Jegorov magabiztos emeléseivel, eleganciájával technikailag biztos partnernek bizonyult, noha néha talán hiányzott belőle a kellő szenvedély. A fehér hattyú képben a balettkar nagyon fegyelmezetten táncolta a néha újnak tűnő tőrformákat. Érdekes, hogy az első felvonás pas de trois-jába a herceg is beszállt, így egy változatos, mutatos négyes alakult ki. A harmadik felvonásban a Siegfried születésnapjára érkező vendégek nemzeti-ségük táncával köszöntötték az ünnepeltet. Különösen jól sikerült a spanyol tánc, ami részben a gyönyörű kosztümnek volt köszönhető. De ugyanezt el lehet mondani a többi karaktertáncról is.

A magyar betét jelmeze viszont lehetett volna egy kicsit autentikusabb, hagyományörzőbb. A produkciónak kétségtelenül ezek a jelenetek voltak a csúcspontjai. Siegfried anyja, a királynő igazi fenségként, hitelesen és elegánsan viselkedik. Kosztümje I. Napóleon felesége, Josephine császárnő jelmezét idézte. Malahov mindenre felkészült, mivel a főszerepeket négyes szereposztásban táncolja az együttes. Aki egyszer Odette–Odília, máskor a nagy hattyúk vagy éppen a négy kishattyú egyike. Mindegyik szerepet kifogástalan pontossággal táncolják. Ugyanezt el lehet mondani a bohócot briliánsan alakító Seungyong Leeről, aki a herceget is megformázta. Mindez izgalmassá teszi és frissen tartja az előadást. Az együttes soknemzetiségű, így a névsorban vannak Budapesten végzett, magyar, diplomás táncosok is, akik a Táncművészeti Egyetem jó hírét fényesen igazolják (Tiszai Adrienn, Medvecz Marcell, Babos Lilla, Lőcsei Balázs). Sőt, az egyik-másik fiú táncosnak olyan kiállása, kvalitásai vannak, hogy akár a „danseur-noble” szerepre is készen áll.

Mindent egybevetve nem bántam meg ezt a remek társulatot felfedező kiruccanást. Az együttest Magyarországon is jó lenne látni. Számos fesztiválon a méregdrága, középkategóriás társulatok mellett is megállnák a helyüket. Ez az együttes igazolja, hogy a számtalanszor látott A hattyúk tavából is lehet érdekes és friss produkciót készíteni, ha ilyen nagyszerű táncosok adják elő.

A Három tánc című egész estés dokumentumfilm a Magyar Táncművészeti Egyetem klasszikus balettel tanulói generációján, az I., V. és IX. évfolyamos Ulrich Marcell, Mezei Ábel és Kóbor Demeter történetén keresztül mutatja be az iskolába kerüléstől a balettművésszé válásig vezető utat. Miközben a diákok életben tartanak egy hatszáz éves műfajt, az iskolában töltött kilenc év során megküzdnek a családtól való elszakadással és a szigorú elvárásokkal.

A két éven keresztül készült, személyes hangvételű és játékfilmes képi világú, táncfilmes betétekkel színesített alkotás megőrökíti a diákok hétköznapi és karrierjük sorsfordító pillanatait, az iskolai órák mellett betekintést ad az egymással, valamint a mestereikkel való kapcsolatukba, a versenyek, a vizsgák és a próbatáncok világába.

A Három tánc a Filmfabriq gyártásában és a Magyar Média Mecenatúra program támogatásával készült, rendezője Halász Glória, aki a Mi ez a cirkusz? és a Rupa butikja című filmet is jegyzi (utóbbi elnyerte az ENSZ filmfesztiváljának fődíját az Egyesült Államokban).

Rendező: Halász Glória
Operatőr: Pataki Ádám, Podányi Dániel
Vágó: Márton Dániel
Hangmérnök: Balogh Péter
Zeneszerző: Péntes Máté
Főszereplők: Ulrich Marcell, Mezei Ábel, Kóbor Demeter
Producer: Osváth Gábor
Gyártó: Filmfabriq Kft.

A BOLSOJ BALETT 2018/2019 ÉVAD ELŐADÁSAI AZ URÁNIA NEMZETI FILMSZÍNHÁZBAN

BALETTKÖZVETÍTÉSEK MOZIVÁSZNON

Minkus: **DON QUIJOTE**
2018. december 9., 17:00

Csajkovszkij: **A DIÓTÖRŐ**
2018. december 23., 16:00 /ÉLŐ közvetítés/
2018. december 26., 11:00

Ljovszkiöld: **A SZILFID**
2019. február 3., 17:00

Minkus: **A BAJADÉR**
2019. február 24., 17:00

Csajkovszkij: **CSIPKERÓZSIKA**
2019. március 17., 17:00

Sosztakovics: **AZ ARANYKOR**
2019. április 14., 17:00

Bizet - Scedrin: **CARMEN-SZVIT**
Sztarvinszkij: **PETRUSKA**
2019. május 19., 17:00 /ÉLŐ közvetítés/

Közkívánatra az előző évadból:

Adam: **GISELLE**
2018. szeptember 23., 17:00

URANIA-NF.HU

Fotó: Hrotkó Bálint

**Azért a saját
színházterem
hiányzik...**

Zsuráfszky Zoltán
a mozdulat erejéről,
turnékról, kötetről
és Martin György
emlékezetéről

NYÁRON IS JÁRJA AZ ORSZÁGOT, ÉS KÜLÖNLEGES HELYSZÍNEKEN, CSÍKSOMLYÓBAN, HELYI EGYÜTTESEKSEL KIEGÉSZÜLVE VESZ RÉSZT A NEMZETI SZÍNHÁZ ELŐADÁSÁBAN A ZSURÁFSZKY ZOLTÁN VEZETTE TÁRSULAT. A KÖVETKEZŐ SZEZONBAN TERVEZETT PRODUKCIÓKRÓL, A NEMRÉG VÉGREHAJTOTT BÉRFEJLESZTÉSÉRŐL, A MÁSODSZOR KIOSZTOTT MARTIN-DÍJRÓL, AZ ÚJONNAN MEGJELENT KÖTETÜKRŐL S PERSZE A TERVEZETT, ÚJ JÁTSZÓHELYRŐL IS BESZÉLGETETT RÉFI ZSUZSA A MAGYAR NEMZETI TÁNCEGYÜTTES IGAZGATÓJÁVAL, MŰVÉSZETI VEZETŐJÉVEL.

Milyen darabokat láthatnak előadásukban a következő szezonban az érdeklődők?

A Nemzeti Táncszínház felkért minket a Magyar legendák – Hősök, csaták, szerelmek című történelmi tabló elkészítésére. Az idén még megszületik az újabb mesedarabunk is, amely Mátyás királyról szól. Jövőre pedig szeretnék emléket állítani Martin György filmezéseinek, hiszen legendások voltak az 1969-es hangosfilm felvételei, amelyeket a Kodálytól kapott felvételével készített. Ezek az alkotások jövőre lesznek ötvenesztendősek. Ehhez kapcsolódik a Martin-emlékévünk, amely az ő munkásságának állít emléket. Sorozatunkban Tinka bácsi mellett Andrásfalvy Bertalan, a Pesovár testvérek, Borbély Jolán, Kallós Zoltán is megjelenik. Jövőre örömmel térünk vissza a Szegedi Szabadtéri Játékokra, amely mindig ünnep a társulatom számára. Az idén ősszel ismét az Egyesült Államokba és Kanadába utazunk, ahol a 48-as forradalom évfordulójára készített műsorunkat mutatjuk be, sőt Kaliforniába is átrepülünk. A műsoraink mellett, amiből 120-130 akad egy évben – 16-18 produkció van a táncosok lábában –, még a Honvédséget is ellátjuk programokkal.

Említette a tánc történetét, néprajzkutatót. Nemrég megszületett a Martin Györgynek emléket állító díj, amelyet az idén második alkalommal osztottak ki, s a kuratóriumának ön az elnöke.

Nagyon megtisztelő ez a poszt, már csak azért is, mert nyolc esztendőn keresztül, egészen a haláláig, Martin Györggyel szinte napi kapcsolatban voltam. Fiala, végzett táncosként ismerkedtem meg Tinka bácsival, aki végignézett minden vizsgánkat. Egy alkalommal a táncban egyedül üldögélt az egyik asztalnál, én pedig megpróbáltam, s azt mondtam, a magyar néptáncot szeretném megismerni, egész életemben ezzel akarok foglalkozni, tudna-e ebben segíteni. Az volt erre a válasza, hogy ő is ezt szeretné... Az útmutatásai alapján kezdtem gyűjteni járnai, megfordultam lengyel falvakban, cigány közösségekben, aztán egy kis kamaracsapatot verbuváltam magam köré, és elindult az együttesvezetői pályám... Sajnos Tinka bácsit nagyon hamar, 1983-ban elveszítettük. Azóta is mindig neki, s a mestereimnek – Timárnak, Györgyfalvainak – szeretnék megfelelni, s remélem, elégedettek azzal a munkával, amit itt az együttesben végzünk. A Martin György emléket őrző elismerés egy táncos középdíj, amelynek azért is örülök, mert –

a harcaink ellenére – a Harangozó-díjból csak a megszületését követően osztottak ki évenként hetet, aztán néhány évvel ezelőtt ez a szám kettőre csökkent. Noha sokat küzdöttünk, csak azt tudtuk elérni, hogy jelenleg mindössze három díjazott kapja meg. Pedig a táncos szakmában rengetegen vannak – művészek, alkotók, tanárok, háttéremberek –, akik munkája megérdemelné az elismerést. A Martin-díjjal legalább őket is jutalmazhatjuk. Az első két év a hiánypótlás jegyében telt, s örülök, hogy a legelső alkalommal még Martin felesége, Borbély Jolán is megkaphatta. Most a legközvetlenebb munkatársaira, a táncszínházak szervezőire, vezetőire fókuszáltunk, akik több évtizedes munkát végeztek itthon és a határon túl a folklórból építkezve, emellett közel álltak Martin szellemiségéhez. Most például az a Takács András is átvehette a kitüntetést, aki 1969-ben a kocsiján vitte Martint a felvevőjével. Rajta kívül olyan művészek részesültek az elismerésben, mint Kiss Ferenc, Pávai István és Varga János. Azt látom, nagy örömet okoz ez az elismerés mindenkinek.

Már korábbi beszélgetéseinkben is említette, hogy szeretnének egy saját színházat. Hogy állnak most e téren? Mikor, hová költözhetnek?

Mi vagyunk az egyetlenek, akiknek nincs székházuk, miközben a legnagyobb létszámú társulattal rendelkezünk... Az Állami Népi Együttes a Hagyományok Házában dolgozhat, a Duna Művészegyüttesnek ott a Duna Palota. Nagy örömünkre a kérésünk értő fülekre talált, és kormányhatározat született arról, hogy meg kell oldani a színházi elhelyezésünket. Mert bár nagyon jól érezzük magunkat a Kerepesi úton, jók a próbatermeink és a kórusnak is megvan a helye, azért a saját színházterem hiányzik...

Az ideai újdonságaik közé tartozik, hogy megjelent egy új kötet az együttesről, Gyimestől Chicagóig címmel.

Több sikeres produkciót alkottak eddig a Nemzeti Színházzal együttműködve, mi lesz a következő közös darabjuk?

Vidnyánszky Attilával nagyon jó a munkakapcsolatunk; ő a Magyar Nemzeti Táncegyüttesel sajátos úton indult el. Attila hisz a mozdulat erejében, dramaturgiájában, mi pedig hiszünk abban, hogy a gondolat eltáncolható. A közös munka során elfogadta a társulat energiáit, szereti a táncosok fegyelmességét, anyag-tudását, odaadását. Megterhelő azonban csupán színházban táncolni. Sok elfoglaltságot jelentenek a közös produkciók, a Körhinta, a Csíksomlyói passió és az Egri csillagok. Hiszen ezekben a darabokban nem csupán „biodíszletek” vagyunk, hanem kimondottan ránk, a társulatunkra épülnek az előadások. A táncosaim beszélnek, énekelnek, játszanak, szerepeket keltenek életre. S nem vallanak szégyent a színészek partnereként sem. Már csak amiatt sem, mert a saját produkcióinkban is szükség van arra, hogy ne csupán táncoljanak, hanem megszólaltassanak különböző karaktereket. A gyerekelőadásaink sikeréhez nagyban hozzájárul, hogy a látványos jelmezek, díszletek mellett állandó munkatársam és feleségem, Zs. Vincze Zsuzsa rendszeresen szöveges szerepeket is ír a táncosok számára. Visszatérve a Nemzetire, biztos, hogy az eddigi három produkciónk sokáig műsoron marad, de nem akarom hanyagolni a folklórdarabjainkat sem, illetve más feladatokkal is foglalkoznunk kell. Az együttes az idén még áll meg. Ősszel Aranyballadákat mutattunk be, emlékeztünk az 56-os srácokra és márciusban mutattuk be az Egri csillagokat a Nemzeti Színházban. Közben pedig azt látom, hogy a Honvéd Férfikarnak is nagyon sok a fellépése, például Andrea Bocellivel is koncertezhettek. Megmaradt az operai együttműködésük is, szóval ott sem könnyű beosztani az időt... Örülök, hogy jó a kapcsolatunk, hiszen most már az egész társulat munkáját is figyelemmel kell kísérnem. Tavaly ősz óta ugyanis – mióta az igazgatói posztot is ellátom – az előadások, a koreográfiák mellett más teendőim is akadnak, és ezekkel

HARGITA NEMZETI SZÉKELY NÉPI EGYÜTTES

– hagyományörzés idehaza és odahaza

Fotó: Báró Mónika

Mórahalmon vendégszerepel a nyár közepén a Hargita Nemzeti Székely Együttes a Hegyen innen – hegyen túl című műsorával. Az előadás sajátossága, hogy két szomszédos és jórészt a nyár közepén összefüggő, mégis olyannyira különböző tájegység, Felcsík és Gyimes énekeit, táncolt örökségét mutatja be, állítja egymás mellé, lehetőséget adva a nézőnek, hogy felfedezze azt a sok rejtett közös vonást, amit kevesen tudnak. Az előadást az együttes két kiváló szólótáncosa, Antal Zsolt és Péter László álmodta meg, vitte színpadra.

Két magyarországi jeles fesztiválon is vendégszerepel az együttes: a XIV. Magyar Táncfesztiválon és a IV. Gyermekek Táncfesztiválon Hegyen innen – hegyen túl és a Pöttöm Palkó című produkcióval mutatkozik be a győri fesztiválközönségnek, ezt megelőzően pedig többször fellép a június 8–17. között megrendezendő 23. Duna Karneválon.

Az együttes tavaly indította el a székely népviselet napját, amely minden évben játékos ünnepnappá válhat: ezen a hétköznapon nemcsak Csíkszereda és Székelyföld telik meg munkába, hivatalba, iskolába, bevásárolni igyekvő, népviseletbe öltözött emberekkel, hanem reményeik szerint tágabb környezetük is csatlakozik a kezdeményezéshez. Az idén július 6-án öltheti magára székelyföldi népviseletét, vagy legalább jelzésértékkel egy kedvenc darabját az, aki csatlakozik a kezdeményezéshez. Másnap, július 7-én, az

ezer székely leány napja a tánc, az imádság és a népviselet ünnepe lesz. Székelyföld legnagyobb hagyományörző ünnepén a hit és a hagyomány érvényesülését, önzonosság-tudatunk két tartópillérét erősítik. Amikor ezernél is többen felveszik népviseletüket, akkor az egyénre visszahat a közösség ereje. Ez jelenti a székelység fennmaradásának alapját.

Fotó: Báró Mónika

Fotó: Iumidance

Fotó: Mészáros Csabina

Ritkán születik táncegyüttesről ilyen képes fotóalbum, ezért is örülök, hogy elkészülhetett a kötet, mert tényleg nagyon izgalmas vendégszerepléseket örökít meg. Az olvasó láthatja a japán turné képeit, azt, amikor az élő Martin-archívum anyagát harminchat év után visszavittük Gyimesbe, de akadnak képek a szegedi Drakulánkról is. Az amerikai vendégszereplést ugyancsak megörökíti, amelynek során bejártuk a tengerentúl fontos városait, Torontótól New Yorkig. Váradí Levente elkísért minket mindenfelé egy éven keresztül, s a fotói visszaidézik az együttes életének különleges pillanatait.

Ugyancsak azért foglalkozom, hogy a társulatomat vigyem előre. Rengeteg a munkánk, ezért is örülök, hogy végre sikerült rendezni a béreket. Tavaly a táncosaimnál, most pedig a férfikarnál, a műszaknál és a jelmeztárban is lehetőségünk volt többletjuttatást biztosítani. Bevezettük végre a táncosoknál az előadásépénzt, ami nagyon sokat segített a korábbi, alacsony jövedelmeken. Most már végre tisztességes összeget fizethetünk a művészeinknek. Annak is örülök, hogy többen járnak közülük egyetemre, mert bár nem könnyű így beosztani az előadásokat, próbákat, fontos, hogy 25 év tánc után is legyen egy új hivatásuk.

KOREOGRÁFUSOK FÓKUSZBAN

Szöveg: Sándor Ildikó | Fotó: Dusa Gábor, Gorács József

Fundák Kristóf – Fundák-Kaszai Lili: Metamorfózis (Jászság Népi Együttes) / Egység – Kétség (Angyalföldi Vadrózsa Táncegyüttes) – 2018. február 2., Bethlen Téri Színház, szakértő: Szögi Csaba, Orza Călin

Fitos Dezső: Pisztráng – Fitos Dezső Társulat, 2018. március 1., Bethlen Téri Színház, szakértő: Fuchs Livia

Kácsor István: Egy menyasszonyé / Kácsor István – Kácsor-Ignác Gabriella: Böjt – Szabad Tánc Mívesek Társulat – Nyíregyháza, 2018. április 4., Bethlen Téri Színház, szakértő: Sándor Ildikó

Deffend Irén: Tánc Mezőbándról / Pletyka – Corvinus Közgáz Néptánc Együttes, 2018. május 3., Bethlen Téri Színház, szakértő: Dóka Krisztina

A HAGYOMÁNYOK HÁZA 2014-BEN INDÍTTA ÚJTÁRA FÓKUSZBAN A KOREOGRÁFUSOK CÍMŰ SOROZATÁT. A SZERVEZŐK SZÁNDÉKA SZERINT EZEKEN AZ ESTÉKEN EGY-EGY NÉPTÁNCOS KOREOGRÁFUS MŰVEINEK BEMUTATÁSÁT ELEMZŐ BESZÉLGETÉS KÖVETI, AMELYBŐL A KÖZÖNSÉG MEGISMERHETI A MŰ ELŐZMÉNYEIT, TÁNC TÖRTÉNETI PÁRHUZAMAIT, BÉPILLANTÁST NYERHET AZ ALKOTÁS FOLYAMATÁBA. AZ IDÉN MEGÚJULT KONCEPCIÓVAL ÉS ÚJ HELYSZÍNEEN FOLYTATÓDOTT A SOROZAT. EBBEN AZ ESZTENDŐBEN A KOREOGRÁFUSOK FIATAL GENERÁCIÓJA KERÜLT A FIGYELEM KÖZÉPPONTJÁBA, A CORVIN TÉRI SZÉKHÁZ FELÚJÍTÁSA MIATT A BETHLEN TÉRI SZÍNHÁZBAN KAPOTT HELYET A 4+1 ELŐADÁS.

A művek napjaink hazai színházi néptáncművészetének jellemző irányzatait sokszínűen képviselték: egyaránt láthattunk az archív filmekből megismert táncfolyamatokat hűségesen követő, autentikus alkotásokat és a néptánc formanyelvét a mondanivaló szolgálatába állító, akár más táncstílusokkal is ötvöző előadásokat. Ugyancsak a sokféle lehetséges megközelítésmódot mutatta be a táncosok öltözete – a néprajzi szempontból pontos viseletek rekonstrukciója, a kivetkőzés fázisát mutató polgári öltözet, a színes pólók, bőrdzsekik, nadrágban táncoló nők – és a zeneválasztás az autentikus népzenei kísérettől a kortárs zeneszerzői darabig.

A felkért szakértők mindegyike másként közelítette meg a látott műveket. Orza Călinnek köszönhetően klasszikus műelemzést kaphattunk, amely a Metamorfózis című koreográfia tágabb kontextusát, a Cantata profana korábbi feldolgozásait is áttekintette. Szögi Csaba és Sándor Ildikó az alkotói szándék, az ars poetica bemutatására, valamint a műhelymunka egy-egy izgalmasabb részének taglalására helyezte a hangsúlyt. Fuchs Livia kérdéseivel és megjegyzéseivel a színház törvényszerűségeit, valamint a tiszta folklór és a színházra alkalmazott néptánc örök dilemmáját érintette. Dóka Krisztina különös figyelmet szentelt a koreográfiai

zenei vonatkozásainak, a zenei szakértőt, zeneszerzőket is megszólaltatta.

A beszélgetések minden esetben érintették az alkotók inspirációját, a művek ihletadó forrását. Egy hosszabb autózás közben Bartók hangján megszólaló Cantata profana indította Fundák Kristóft arra, hogy alkotásában a szülőitől való elszakadást, a generációk egymáshoz való viszonyát dolgozza fel művében. A Néprajzi lexikon lapozgatása során véletlenül szembeötlő szócikk (halott lakodalma) nyomán kezdett a halál-gyász-vesztesség témával foglalkozni Kácsor István. A legjellemzőbb kiindulópontot azonban a saját terepélmények – falusi táncosok (adatközlők) személyisége, táncosegység – és az archív táncfelvételek vagy éppen népzenei gyűjtések jelentik, amelyekről az alkotók (elsősorban Fitos Dezső, Deffend Irén, Kácsor-Ignác Gabriella) megindító személyességgel szóltak.

A néptáncos koreográfus nem kerülheti el, hogy meghatározza saját viszonyát a par excellence néptáncoshoz, akár filmről, akár személyes tapasztalatai révén, élőben ismerte meg azt. A maga eredeti (folklór) közegében a néptánc elsősorban szórakoztató és/vagy rituális funkciót töltött be, a színházra állítással ez min-

denképp változik, hiszen ebben az esetben az esztétikai minőség létrehozása, az alkotói mondanivaló kifejezése válik elsődlegessé. Minden bizonnyal ezzel az örök alkotói kérdéssel összefüggésben említette Fundák Kristóf és Fitos Dezső – egymástól függetlenül – a közérthetőség és az alkotói önkifejezés határainak dilemmáját.

A műhelymunka tekintetében izgalmas tendenciák rajzolódtak ki a beszélgetések során. Egyes alkotók (Fitos, Kácsor) viszonylag kötött munkaformát alkalmaztak a látott művek megalkotásakor. Ebben az esetben a koreográfus útmutatása nyomán (akár az általa kiválasztott, archív filmen is tanulmányozható folyamatok alapján) a táncosok elsajátítják, majd előadják a koreográfia elemeit. Egy szabadabb, kísérletező, kooperatív jellegű munkaforma helyzetgyakorlatokon és hosszú kísérletezésen alapszik. A táncosok – Fundák Kristóf megfogalmazásában – „autentikus csomagokból építkeznek”, és a készségi szinten ismert néptáncos formanyelvet az adott szituációkban saját testükre, személyiségükre, a színpadon megformált karakterhez alakítják. Harmadik utat képvisel Deffend Irén. A Corvinus Közgáz Táncegyüttesben a cigány táncanyag hosszú évek óta a tréning része, ennek köszönhetően a táncosok különösen mély kapcsolatba kerültek vele. Ez találkozott az együttesben mint közösségben megjelenő téma és élményanyag, amelyből a Pletyka született. A Tánc Mezőbándról című darab esetében ugyanó a szereplők (fiktív) viszonyrendszerének felvázolásával a táncosok és zenészek interakcióit, a színházi szereplők interakcióinak érzelmi finomsztruktúráját tudta megteremteni a próbafolyamat során. Több beszélgetésben a szakértők a tán-

cosokat is bevonták a beszélgetésbe, így az ő nézőpontjukkal is megismerkedhetett a közönség.

Megtudhattuk, hogy nemcsak a tánc-koreográfiák zenei anyaga, hanem az alkotás folyamata is igen különböző. Kácsor István a koreográfiát megelőzően elkészült zeneművet, Jeszenszky István szerzeményét alkalmazta. Fitos Dezső felvázolta ötleteit, koreográfia témáját, majd ifj. Csoóri Sándor ennek nyomán dolgozott, és az elkészült zene lett a táncos-mozgásos kifejezési formák inspirálója. A zene és a koreográfia együtt, hosszú kísérletezés, többszöri változtatás eredményeként jött létre az Egység – Kétség esetében, ehhez a zeneszerzőnek jelen kellett lennie a próbákon. Deffend Irén autentikus művére Vavrincez András mezőbándi gyűjtése és útmutatásai egyaránt hatottak, Kovács Antal Máté és Tintér Gabriella az autentikus anyag nyomán saját, eredeti zenei materiát hoztak létre.

A beszélgetéssorozatban helyet kapott az elfogulatlan szakértői-elemző nézőpont is, az alkotó személyes viszonya a témájához, a folklórhoz és annak színházi megfogalmazásához, az alkotói folyamat kulisszatitkai, illetve egy-egy alkalommal a táncos és a zenesz közreműködők is megszólaltak. A nézők a színházi élményen túl a beszélgetéseknek, valamint a közben a háttérben vetített archív felvételeknek köszönhetően gazdagabbak lettek. A négy estén a nézők kérdései, reflexiói nyomán a művek befogadói fogadtatása és lehetséges értelmezései is körvonalazódtak.

KALOTASZEG ESSZENCIAJA

Fitos Dezső, Kocsis Enikő, Juhász Zsolt, Mihályi Gábor:
Szerelmünk, Kalotaszeg – Duna Művészegyüttes,
2018. április 12., Müpa Fesztivál Színház

A DUNA MŰVÉSZEGYÜTTES A TAVASZI FESZTIVÁL KERETÉBEN MUTATTA BE ÚJ DARABJÁT ÁPRILIS KÖZEPÉN, AMELYNEK TÉMÁJA EGYEBEK MELLETT AZÉRT IS FIGYELEMFELKELTŐ, MERT A TÁRSULAT AZ AUTENTIKUS NÉPTÁNCOT EDDIG RITKÁN HELYEZTE SZÍNPADRA A MAGA VALÓJÁBAN. EZ MOST MEGVÁLTOZOTT, ÉS A KALOTASZEGI NÉPMŰVÉSZET LEGNEMESEBB ESSZENCIÁJÁT KELTETTE ÉLETRE AZ ELŐADÁSÁBAN.

Szöveg: Fodor Zsófi | Fotó: Dusa Gábor

Szerelmünk, Kalotaszeg... – első hallásra hálás téma: néptáncos berkekben szinte mindenkinek szíve csücske ez a tájegység; a zenében, táncban, viseletben is megmutatkozó díszítettség, motívumgazdagság a laikusokat és a szakmabelieket pillanatokon belül magával ragadja.

Másrészt viszont a tájegység slágermivoltából fakadóan félve ülök be az efféle előadásra: megannyi koreográfia és zenei feldolgozás után, az Örök Kalotaszeg és az Élő Martin Archivum – Kalotaszeg című nagyszabású műsor emlékképeivel telve vajon láthatunk-e újat, mást, maradandót? Főként úgy, hogy a Duna Művészegyüttesnek köztudottan nem az autentikus műsorok létrehozása a fő csapásvonala.

A produkció egyértelműen kellemes csalódás: hiteles, változatos, ötletes, igényes.

A darabot Kós Károly leírásai ihlették, a műsorfűzetben is olvashatjuk sorait, de idézet tőle nem hangzik el. A zene, a tánc így is elég beszédes, és maradéktalanul átadja azt a kalotaszegi esszenciát, amelyet a néprajzkutató elbeszélései is sugároznak.

Lassan kirajzolódik egy képzeletbeli sík, amely a mai kornak a hagyományokra történő, felszínes rácsodálkozásától a tiszta forrásig, a gyökerekig vezet minket. Az első percekben még csak a kivevítőn találkozhatunk az adatközlőkkel, és modern környezetben,

civil ruhában lévő fiatalok legényesvirtusát követhetjük nyomon. E közeg ragadja magával a „távolról jött idegent”, „városi ifjont”, Berecz Istvánt, akinek személyén keresztül kísérhetjük végig a kalotaszegi táncagyományban való elmélyülés folyamatát. A civil ruhából, az archív filmek vetítéséből, a mai kort idéző környezetből a műsor végén a színpadon megelevenedő, adatközlő zenészek által kísért, teljes díszes viseletet felvonultató kalotaszegi multság válik. Érdekes, könnyen értelmezhető koncepció, de a műsört mégsem a gondolati sík teszi emlékezetessé. Számomra néhány apró trükk, fordulat, szcenikai eszköz alkalmazása miatt érdekesítő az előadás.

Juhász Zsolttól megszokott – és már elvárt – kreatív, látványos színpadképből most sincs hiány: a színpadi eseményekkel párhuzamos mozaikvetítés vagy az ezekben beépített színpadi képek igazi színfoltjai a produkciónak, újszerű és ötletes formák.

Rendkívül egyszerű, ugyanakkor szintén szellemes megoldás a fehér bútorokkal berendezett környezet. Nem a paraszti bútorok felsorakoztatásáról van szó, hanem egy egyszerű szoba életre kelteséről. A tájképek vagy fotók használata már évek óta a hitelességet, az autentikus miliőt sugalló, jól bevált, látványos eszköztárba tartozik. A színpad fehér garnitúrával való berendezése szintén a gyűjtések hangulatát jeleníti meg az archív felvételeken látható szobabelsők hangulatának előidézésével.

” A változatos, minden percében élvezetes műsor valódi koprodukció: amikor a húzónevek nem közönségcsalogatásként szerepelnek a műsorfűzetben, hanem mindenki valóban a helyén van: a vendégladók az egyéniségükkel, a társulat a precíz, fegyelmezett előadásával, a társzkoreográfusok a táncanyagban való jártasságukkal és kreativitásukkal, a rendező az egységben gondolkodásával, fantáziájával biztosítja a produkció sikerét.

Összességében a scenika nem öncélú, mindig a színpad történéseit, eseményeit szolgálja. Szép példája annak, hogy miképp kell mértéket tartani. A mai felgyorsult, ingergazdag világban a figyelemfelkeltéshez és -fenntartáshoz egyre több és egyidejű vizuális élményre van szükség, viszont nem szabad, hogy ez a rendelkezésünkre álló technikai lehetőségek koncepció nélküli halmozásához vezessen.

A Fitos Dezső, Kocsis Enikő, Juhász Zsolt, Mihályi Gábor által koreografált epizódok mind ötletesek, pörgőssé, magával ragadóvá, könnyedé teszik a műsört, amely gyönyörűen felvonultatja a tájegység táncait, s életre kelti a kalotaszegi népművészet egyes elemeit.

Kifejezetten jó átvezetés a kecskéket kereső oláh lány története, amely a Magyarországon több helyen is gyűjtött „Juhait kereső pásztor” zenei témáját teszi megfoghatóbbá. Mintha egy mesebeli világba csöppennénk. A humoros, földtől elrugaszkodottnak tűnő dialógus a végén az „Az én apám a hazáját veszítette el” – mondat pillanatokon belül visszaránt minket a valóság talajára. De az előtte elhangzó „...ez olyan néprajzi dolog féle...” kijelentést is több vonatkozásban, több gondolati síkon értelmezhetjük.

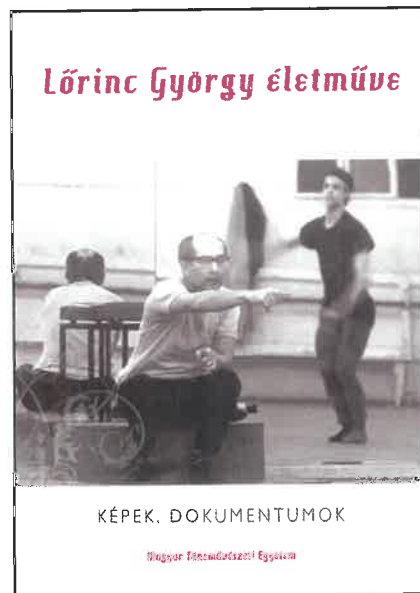
A Dulai Zoltán neve által fémjelzett zenei összeállítás igényes, mélyreható zenei szerkesztésre vall, amely kapcsán kellemes meglepetés, hogy nem a sablonokat, a slágernek számító dallamokat helyezi a középpontban.

Kiemelném Berecz István és Navratil Andrea személyét, szerepét. Természetességükkel, egyéniségükkel – s nem túljátszva – tökéletesen kiszolgálják a rájuk írt szerepet. Nevükkel nemcsak vonzóbbá teszik a műsört a nagyközönség számára, hanem kulcsfontosságú szereplői a produkciónak. Rondószerűen visszatérő duójuk átadja a kalotaszegi hajnalik oly gazdag kincstárának bensőséges, emocionális hangulatát, amely mindig nyugvópontot jelent az amúgy nem kis fordulatszámú pörgő bemutató során.

Az imént felsorolt apró mozzanatok, trükkök elegendők ahhoz, hogy az előadásban ne – a tájegységre egyébként jellemző – különböző táncosegyéniségek felvillanását keressük, és hogy eloszlássák az ebből fakadó hiányérzetünket. A táncosblokkok kidolgozottsága igényes, a táncok maradéktalanul teljesíti a feladatát, de a táncosteljesítményt mégsem lehet összehasonlítani például az Élő Martin Archivumban látott egyéni megnyilvánulásokkal, vagy az elmúlt évek szólótáncversenyeinek tapasztalt produkciókkal.

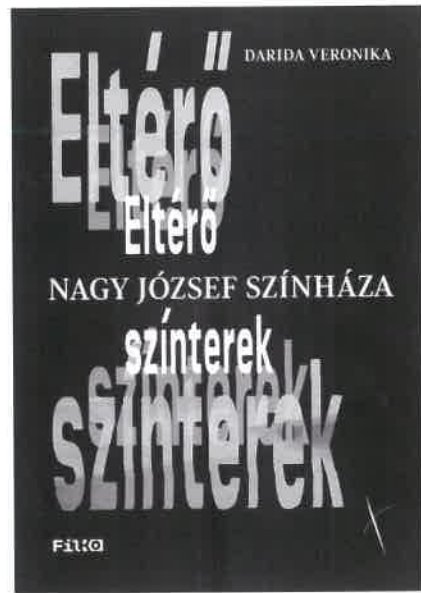
Az előadás, igaz, nem korszakalkotó, nem sorakoztat fel felülmúlhatatlan táncosteljesítményeket, nem teremt napokig szünni nem akaró katartikus élményt vagy megfajtásra váró gondolati dimenziókat. Viszont a változatos, minden percében élvezetes műsor valódi koprodukció: amikor a húzónevek nem közönségcsalogatásként szerepelnek a műsorfűzetben, hanem mindenki valóban a helyén van: a vendégladók az egyéniségükkel, a társulat a precíz, fegyelmezett előadásával, a társzkoreográfusok a táncanyagban való jártasságukkal és kreativitásukkal, a rendező az egységben gondolkodásával, fantáziájával biztosítja a produkció sikerét.

A Magyar Táncművészeti Főiskola és a Magyar Állami Operaház 2010. október 18. és november 14. között emlékkiállítás rendezett Lőrinc György táncművész, balettmester, az Állami Balett Intézet alapító igazgatója (1950–1961), az Operaház balettegyüttesének igazgatója (1961–1977) munkásságáról az Operaház Vörös Szalonjában. A tárlatot később Győrben is bemutatták. A tablók többségét a Magyar Táncművészeti Egyetem 2017-ben, Lőrinc György születésének centenáriumán felújította és az Ifj. Nagy Zoltán Színházterem folyosóján elhelyezte. Ez a kötet az emlékkiállítás néhány helyen aktualizált kép- és szöveganyagát tartalmazza. A tárlatot annak idején Bolvári-Takács Gábor, Lőrinc Katalin, Lőrinc László, Macher Szilárd és Major Rita állította össze, a tablókat Macher Szilárd szerkesztette.

Lőrinc György életműve
Képek, dokumentumok
Magyar Táncművészeti Egyetem
Budapest, 2017, 64 o.
ISBN 978-615-5852-01-5

Nagy József koreográfus, rendező, előadóművész alighanem megkerülhetetlen képviselője a kortárs mozgásszínház műfajának. Munkásságának komplexitása nehéz feladat elé állítja az életművét kutatókat, most azonban útjelzőt kaptunk. A vajdasági származású, évtizedek óta Franciaországban (is) élő és alkotó művész monográfiájának első része táncfilozófiai áttekintést tartalmaz, komparatív elemzésbe ágyazva. Ezt követi harminckettő előadás leírása, elsősorban a motívumkeresés és -azonosítás szándékával. Végül a képzőművészetéről esik szó. Az erőteljes mondanivalójú kötet elmélyült olvasói figyelmet igényel. A szerző az életmű művészi egységességét hangsúlyozza, s elemzéséhez jól hasznosítja filozófiai, összehasonlító irodalomtudományi, színháztudományi és esztétikai szakképzettségét.

Darida Veronika: *Eltérő színterek*
Nagy József színháza
Kijárat Kiadó
Budapest, 2017, 146 o.
ISBN 978-615-5160-62-2

Arculatváltással kezdte huszonharmadik évfolyamát a hazai klasszikus zene egyik, s a jazz egyetlen folyóirata. A Gramofon alapítása óta ugyanolyan színvonalas írásokkal reflektál zeneéletünk eseményeire, alkotóira, előadóira, mint tette indulásakor. A negyedéves lap három markáns rovatra építkezik. Az „esszé/tanulmány” a tudományos közlés ismérveit vállalva ad helyet szakmai publikációknak. Az „interjú/mozaik” blokk egyrészt érdemi párbeszédre törekvő beszélgetéseket közöl, másrészt a zeneélet aktuális híreit adja közre, az érintett intézmények megszólaltatásával. S végül a művészeti sajtóban egyedülállóan erős recenzió rovatot kell kiemelnünk, amelyben főleg hanglemel- ebben a számban pl. több mint hetven! – és könyvismertetések kapnak helyet. Lap-társunk léte a nyomtatott sajtó nem múló szükségességét bizonyítja.

Gramofon – Klasszikus és jazz
2018. tavasz
Főszerkesztő: Retkes Attila
ISSN 1416-1109

Táncművészet

A hazai táncágazatok művészeti és szakmai közéleti folyóirata

Alapítva: 1951, újraindítva 2014
Korábbi főszerkesztők: Ortutay Zsuzsa (1951–1956), Maacz László (1976–1990), Kaán Zsuzsa (1991–2011)

Főszerkesztő: Péli Nagy Kata

Lapigazgató: Bolvári-Takács Gábor

Olvasószerkesztő: Refi Zsuzsanna

Arculat és tördelés: Lerch Péter – Graford Stúdió

Szerkesztőségi tiktár: Koltai Györgyi

Korrektúra: Baross Gábor

Tanácsadó testület:

Szakály György (elnök), Bozsi Yvette, Diószegi László,

Erti Péter, Fodor Zoltán, Halász Tamás, Juhász Zsolt,

Kiss János, Mihályi Gábor, Patáki András, Topolánszky Tamás,

Török Jolán, Vincze Balázs, Zsuráfszky Zoltán

www.tancmuveszet.hu

ISSN 0134-1421

E számunk elkészítésében közreműködtek:

Szöveg: Bolvári-Takács Gábor, Dorogi Katalin, Héző István,

Kovács Péter, Lőrinc Katalin, Macher Szilárd, Neumann Ilona,

Marx Laura, Péli Nagy Kata, Refi Zsuzsa, Sándor Ildikó,

Sárosi Emőke

Fotók: Andrej Uspensky, Dusa Gábor, Gál Gábor, Gorácz József,

Gordon Eszter, Hrotkó Balint, Jókúti György, Joseph Marciasky,

Kleb Attila, Mészáros Csaba, Mihály László, Palotai Mihály,

Rajnai Richárd

Megjelenik a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával,

a NKFIH K115676 kutatás keretében.

nka

Nemzeti Kulturális Alap

Szakmai együttműködő partnerek:

Magyar Táncművészek Szövetsége,

Martin György Néptáncszövetség,

PIM Országos Színháztereteni Múzeum

és Intézet Táncarchívuma

Táncpedagógusok Országos Szövetsége

Laptulajdonos: Noverre Táncművészeti Alapítvány

Kiadja a Magyar Táncművészeti Egyetem.

Felelős kiadó: az egyetem rektora

Szerkesztőség és kiadó: 1145 Budapest, Columbus u. 87-89.

főépület, I. emelet, rektori tiktárság

E-mail: tancmuveszet@gmail.com

Telefon: +36 1 273 3434

Megjelenik negyedévente.

Egy szám ára: 400 Ft. Előfizetési díj egy évre 1500 Ft.

Előfizethető a kiadó címén, a www.tancmuveszet.hu honlapon,

vagy átutalással a 10032000-01493263-00000000

számú számlára.

Nyomdai munkák: Keskeny és Társai 2001 Kft., Budapest

Cimlappfotó: Mészáros Csaba

A címlapon: Horváth Zita,

Katona Zoltán Enigma című darabjában

VII. EGRI STÜDIÓ- SZÍNHÁZI TÁNC- FESZTIVÁL

FRENÁK PÁL TÁRSULAT
DUNAÚJVÁROSI BARTÓK TÁNCSTÍNHÁZ
KÖZÉP-EURÓPA TÁNCSTÍNHÁZ
GRECSÓ ZOLTÁN
SOPRON BALETT
TELLABOR
INVERSE DANCE FODOR ZOLTÁN TÁRSULAT
BIZSIK YVETTE TÁRSULAT
MAGYAR TÁNCMŰVÉSZETI EGYETEM
GG TÁNC EGER

GÁRDONYI GÉZA SZÍNHÁZ

2018. SZEPTEMBER 26-30.

JEGYEK VÁLTHATÓK A SZERVEZŐIRODÁBAN! JEGYEK BÉRLETES ELŐADÁSOKRA IS VÁLTHATÓK!

Eger, Széchenyi u.5. (tel.:+36/518-347, tel/fax: +36-36/518-348) hétköznapokon 9-17.30 óráig, szombaton 9-13 óráig és az előadások előtt 1 órával a jegypénztárban (Eger, Hatvani kapu tér 4., tel.:+36-36/510-732), interneten az INTERTICKET országos jegyirodai hálózatán, a www.gardonyiszinhaz.hu valamint a www.jegy.hu címen online (letöltésizishopkódzó küldése a +36-70/7060-500 telefonszámra).